

Celje - skladišče

D-Per

214/1973

1119730705,11

COBISS

OSREDNJA KNJ. CELJE

e

Leto XXIII.
St. 11
23. 11. 1973

GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI EMO CELJE

TRI DESETLETJA SVOBODE IN NAPREDKA

Trideset let je minilo od takrat, ko je bila pred vsem svetom potrjena in zapečaten enotna volja jugoslovanskega ljudstva, da si hoče uresničiti davne sanje o svobodi življenja in sprostiti svoje ustvarjalne moči za zgraditev lepše bodočnosti. Dve leti zatem, 29. novembra 1945 je bila monarhija dokončno pokopana, na njenih razvalinah pa je začelo vstajati tisto, za kar je nešteto zvestih sinov domovine žrtvovalo življenja v boju z okupatorji in domaćimi izdajalci.

Generaciji, ki je doživljala velike zgodovinske dogodke se zdi, kot bi se to zgodilo včeraj. Hitro, zelo hitro je preteklo teh trideset let. Morda zato, ker smo se v teh desetletjih tako hitro dvigali iz zaostalosti in se uvrstili med razvite industrijske dežele. Morda tudi zato, ker je v nas tako živ spomin na tiste dni, ko smo bili takorekoč goli, ker smo začeli graditi na temeljih s krvjo utrijene enotnosti, zdaj pa imamo mogočno hišo na teh temeljih, ki ji noben vihar ne more do živlega.

Globoke so korenine, iz katerih je zrasla naša lepa domovina — Jugoslavija. Te korenine ne more več nikdar izrjaviti noben vihar, kajti te korenine so njeno ljudstvo, strnjeno v mogočno drevo bratstva in edinstva, skovanega v krvavem boju zoper vse podivjane fašistične zveri v človeški podobi.

Devetindvajseti november je tisti dan v zgodovini naše revolucionarne poti, kateremu je bila podlaga prelita kri revolucionarjev in partizanov ter borcev v narodnoosvobodilni vojni. Ta dragocena ljudska kri je rodila naš zgodovinski dan — 29. november.

Simbol jugoslovanskih narodov — pet plamenic, združenih v eno, ki jo je prižgala Komunistična partija, je vedno žarel, čeprav so ga obkrožale temne sile in ga skušale ugasniti. Danes žari tako svetlo, da ga vidijo vsi narodi sveta, vsi tisti ljudje, ki hočejo živeti svobodno in v miru, ki hočejo, da jim prihodnost prinese blagostanje, ne pa razdejavanja.

Zelja po mirni graditvi, po bratstvu in enakopravnosti vseh narodov sveta je prežela naše ljudstvo, ki obsoja vsako nasilje in nadvlado nad katerimkoli narodom, kajti vsak narod ima neodtujljivo pravico, da si izbere pot napredka, ki je zanj najbližja in najboljša.

OB DNEVU REPUBLIKE

29. novemburu

velikem prazniku naših narodov in narodnosti čestitajo vsem članom našega kolektiva, delavcem in delavkam ZP ISKRA, vsem delovnim kolektivom in delovnim ljudem naše domovine:

Delavski svet
Delavski sveti TOZD
Glavni direktor
Aktiv ZB NOV
Sindikalna organizacija
Organizacija ZK
Organizacija ZM

ALI BOMO DO KONCA LETA USPELI

Dogodki, ki so nas spremljali zadnja leta imajo še sedaj konico repa v našem dogajanju. Te konice pa kot kaže devetmesečni obračun poslovanja v letošnjem letu, ne bo tako lahko odstraniti. Napačno bi bilo gledati in presojati dejstev enostransko ali kot mnogokrat v preteklosti, zlasti v zadnjih letih iskati »krivice« za določeno stanje. Vzroki takega stanja so nam več ali manj jasni, saj so razburkali naše »mirno življenje« nekajkrat v letošnjem letu.

O cenah naših radiatorjev in kopalnih kadi smo že toliko pisali, da bi skoraj več ne bilo omembe vredno, če ne bi obstajalo mnogo »čejev«, ki se s tem v zvezi pojavljajo, pri čemer pa je jasno, da se vpliv popravljenih cen navedenim izdelkom ne da prikazati v tako kratkem času, saj je obrat radiatorjev začel delati s polno paro šele ob koncu meseca septembra.

Če smo ugotovili, da je ta obrat začel delati, moramo ugotoviti tudi posledice zmanjšane proizvodnje radiatorjev v preteklih mesecih. Dejstvo je, da je mnogo rutiniranih delavcev, ki so delali v obratu radiatorjev, odšlo v druga podjetja, da je treba računati na prilagoditev novih delavcev na posameznih delovnih mestih, skratka, mnogo bo treba storiti, da bodo posledice zastoja odpravljene in da bo, če bo plan proizvodnje dosežen do konca leta. Šele zaključni račun za tekoče leto nam bo pokazal pravo sliko stanja, glede na ureditev cen radiatorjev in kopalnih kadi, ki jih že sedaj proizvajamo s težavo zaradi uvažanja surovcev.

Našo proizvodnjo je tudi mnogo prizadelo pomanjkanje električnega toka, ki je bilo zlasti v letošnjem letu občutno. Vprašanje je, če bomo lahko izgubljene delovne ure nadoknadili do konca leta.

Ni naš namen prestrašiti bralca z zapletenimi številkami poročila o gospodarjenju v prvih devetih mesecih letošnjega leta, vendar brez števil nikakor ne gre.

Poročilo, ki ga bo obravnaval delavski svet, že v uvodu prikazuje šibko stanje podjetja. V devetih mesecih smo dosegli komaj 74 % količinske in 78 % vrednostne proizvodnje glede na gospodarski plan podjetja.

Prav gotovo bo zanimivo, če v skrajšani obliki prikažemo gospodarjenje v posameznih TOZD.

PROIZVODNJA FRIT

V razdobju I—IX 1973 je obrat proizvedel 3.458 ton vseh frit, od tega 2.819 ton za prodajo in 639 ton za doma in pri tem dosegel celotni plan 66 %; za doma 28 % in za prodajo 95 %. Da postavljenih planskih nalog obrat ni dosegel, je glavni vzrok, pri fritah za prodajo, znižanje proizvodnje emajliranih izdelkov pri naših kupcih (Gorenje, Gorica in drugi), zaradi izredno težkega finančnega položaja v teh podjetjih. Pri fritah za doma smo proizvodnjo namenoma zavirali, to pa zaradi znižanja proizvodnje emajliranih izdelkov in s tem so potrebe po fritah padle.

Ker obrat ni obratoval s polnimi kapacitetami, ni bilo čutiti takega pomanjkanja delovne sile, kot bi bilo pri polni proizvodnji. V kolikor so se pokazale potrebe po dodatni delovni sili, so to reševali često tako, da je en delavec delal pri dveh pečeh hkrati.

Kljub temu, da obrat ni obratoval s polnimi kapacitetami, je

zaključil tako v proizvodnji, kot v realizaciji s pozitivnim rezultatom, čeprav se je stanje v zadnjem četrtletju zaradi slabše kvalitete frit nekoliko poslabšalo.

PROIZVODNJA POSODE

V razdobju I—IX proizvodni proces posode ni dosegel niti letnih, niti operativnih planskih nalog. Količinsko je bil plan dosežen 86 %, vrednostno pa 83 %, s tem da je letni plan preračunan na cene leta 1973.

Med glavne vzroke je šteti: — veliko pomanjkanje delovne sile

— pomanjkanje raznih surovin in kooperantskih delov

— pogoste okvare strojev in naprav, ki so posledica velike iztrošenosti strojnega parka

— izpad električnega toka, ki je zelo prizadel proizvodnjo v zadnjem trimesečju.

Kot je že zgoraj omenjeno, je v surovinskem obratu in emajlirnici izredno pomanjkanje delovne sile, saj je fluktuacija največja ravno v teh dveh obratih in to predvsem pri novi delovni sili. To ima zelo slabe posledice za proizvodnjo, saj je treba novo delovno silo priučevati; ko se priuči pa odide. Glavni vzrok za tako visoko fluktuacijo so nizki osebni dohodki, slabi delovni pogoji in nočno delo.

Asortiment, ki ga proizvajata proizvodni proces, je razen nekaj izjem lahko plasirati na tržišču. Zelo veliko povpraševanje je po lahki posodi in po stranišnih izplakovalnikih, pri univerzalni posodi pa je nekoliko slabše. Na inozemskem trgu težav ni bilo, saj imamo vso proizvodnjo do aprila že prodano.

Proizvodni proces posode je razdobje I—IX zaključil z izgubo, tako v proizvodnji kot v realizaciji.

Glavni vzrok so pre nizke cene in prenizka proizvodnja, s tem pa tudi realizacija. Povprečna proizvodnja v tem razdobju je bila 19.670.000 din, kar pa je odločno premalo, da bi uspeli pri cenah, ki smo jih imeli, pokriti stroške, ki proizvodni proces bremenijo.

PROIZVODNJA KOTLOV

Proizvodnja v obratu kotlov ni dosegla gospodarskega plana, saj znaša količinska izvršitev 55 %, vrednostna pa le 48 %. Gospodarski plan predvideva za celo leto proizvodnjo TRIKATERM, WANSON in EMOTERM kotlov z gorilci; proizvodnja v drugem polletju se ne odvija po omenjenih tipih, ampak se proizvajata nov tip kotlov in sicer GK in SV kotli brez gorilcev. Tako je primerjava izvršene proizvodnje na gospodarski plan nerealna. Proizvodnja novih tipov kotlov naj bi dosegla višino 2.000.000 din mesečno oz. v zadnjih treh mesecih 6.000.000 din (po novem planu). Tako je obrat v zadnjih (Nadaljevanje na 2. strani)

ALI BOMO USPELI?

(Nadaljevanje s 1. strani)

treh mesecih proizvedel SV kotlov v vrednosti 2.966.200 din in GK kotlov v vrednosti 950.950 din, tekla pa je še tudi proizvodnja WANSON kotlov v vrednosti 1.697.000 din z gorilci, oziroma je znašala povprečna mesečna proizvodnja 1.871.383 din.

PROIZVODNJA RADIATORJEV

V obdobju I—IX je obrat radiatorjev dosegel proizvodnjo v vrednosti 26.355.000 din, kar je 64% količinskega in vrednostnega letnega plana. 26% nižja izvršitev gospodarskega plana je zlasti povzročila namensko zmanjšana proizvodnja radiatorjev v zadnjih mesecih. Vzrok namensko zmanjšane proizvodnje je v lastni ceni radiatorjev, ki je bila znatno višja od prodajne cene, zlasti od meseca maja, ko je proizvodnja TRIKA in EMOTERM radiatorjev tekla iz uvozne pločevine, ki je dražja od domače pločevine, ki je na domačem tržišču ni. Pri sami proizvodnji pa so nastopale težave z vzdrževanjem strojev, velike težave ima obrat zaradi pomanjkanja delovne sile.

PROIZVODNJA ODPRESKOV IN AVTOKOLEV

Po gospodarskem planu je proizvodnja količinsko dosežena 69%, vrednostno pa 78%. Indeks vrednostne proizvodnje je za 9% višji od količinskega plana, vendar ne samo na račun boljšega asortimana od planiranega, ampak zaradi višjih prodajnih cen, ki smo jih dosegli na koncu leta 1972 oz. v začetku leta 1973, medtem, ko je plan računat na stare cene. Če primerjamo plan izračunan na nove cene (po starih cenah 31.361.000 din, po novih cenah 33.517.000 din), znaša indeks vrednostne proizvodnje 74%. Na nedoseženo proizvodnjo so vplivale zlasti težave s prodajo, saj je TAM zmanjšal potrebe po odpreskih zaradi kreditne krize pri prodaji kaminov. V zadnjih mesecih pa so nastopile še druge težave in sicer pomanjkanje materiala za obroče, platišča, kolesa, pomanjkanje vode za hlajenje varilnih strojev, redukcija toka, izpadi generatorja.

PROIZVODNJA V TOBI

Plan proizvodnje je v obdobju I—IX količinsko dosežen z 80%, vrednostno pa s 85%. Po posameznih proizvodnih skupinah je plan količinsko dosežen: peči na trda goriva 76%, peči na olje 126%, etažni kotli 19%, električni radiatorji 11%, pomivalne omare 91%, dimne cevi in kolena 52%.

V mesecu avgustu in septembru so se pojavile velike težave z lakiranjem pomivalnih omaric, tako, da plan proizvodnje ni dosežen. Pri kotlih EMOCENTRAL obrat nima zadostnih kapacitet varenja, zato je dogovorjeno z EMOKONTEINER za varenje in bo proizvodnja v prihodnje bolj uspešna. Obrat ima še naprej težave z dobavo oljnih regulatorjev in uvoženimi deli za oljne peči.

V mesecu septembru so odobrene nove prodajne cene za pomivalne omare, infra peči in električne radiatorje. Zaloge gotovih izdelkov so se začele zmanjševati in znašajo 813 ton ob koncu septembra, dočim so na koncu julija znašale že 976 ton. Obrat je v obdobju I—IX posloval s proizvodnim dobičkom, izračunan po neto prodajnih cenah.

PROIZVODNJA V KRUSEVCU

V mesecu septembru so dokončno odobrene nove cene za kopalne kadi, ki so ca. 80% višje od prejšnjih. Vendar redna proizvodnja za domači trg še vedno ni stekla zaradi pomanjkanja surovcov iz uvoza. Obrat je v mesecu avgustu in septembru emajliral kopalne kadi, kot uslugo za Italijo in sicer 5.066 komadov v vrednosti 376.252 din. Zaradi nizke proizvodnje in visokih fiksnih stroškov obrat iz meseca v mesec posluje z izgubo.

PROIZVODNJA ORODIJ

Plan proizvodnje orodjarne je vrednostno v celoti dosežen s 104%. Plan proizvodnje orodij za doma je dosežen s 116%, plan proizvodnje orodij za trg pa z 80%. Predvideva se, da bo tudi plan proizvodnje orodij za trg ob koncu leta dosežen, saj nam to jamči nedovršena proizvodnja orodij za trg.

Od celotne nedovršene proizvodnje orodjarne v višini 1.098.181 din, odpade na orodja za trg 741.064 din ali 67%. Domača naročila dobivamo predvsem v zadostni količini za pokritje kapacitet, le za popravila, dočim naročila za nova orodja in duplikate zaostajajo za predvidenim letnim planom naročil.

Strojni park je v minulem obdobju s težavo sledil zahtevam proizvodnje, vendar smo z nenehnim tekočim remontom odstranjevali zastoje. Pomanjkanje je kvalificirane delovne sile. To je kratak opis poslovanja naših TOZD v preteklih devetih mesecih, ki pa seveda ne pokaže vseh podrobnosti, ki jih v kratkem sestavku tudi ne moremo zajeti.

Stanje zalog se je po podatkih poročila zmanjšalo. To se nanaša na zaloge gotovih izdelkov. Odprodali smo precej peči na olje, kotlov, kaminov in drugih izdelkov.

Na tržišču je treba v prihodnje vsekakor računati na zmanjšanje kupne moči prebivalstva. Kaže, da za izdelke manjše vrednosti v prihodnje ne bo posebnega problema, kar pa se tiče dražjih izdelkov se lahko čuti že malo nazadovanje v prodaji, zlasti še, ker je grosistična trgovska mreža založena s takimi izdelki.

V osmih mesecih leta 1973 podjetje ni dvignilo cen svojih proizvodov. Po 21. 9. 1973 pa smo dvignili cene na osnovi sporazuma in odobritve SVC z objavami v Uradnih listih (Ur. list 50 z dne 20. 9. 1973 — radiatorji, sanitarije, Ur. list 51 z dne 27. 9. 1973, vse vrste posode — emajlirana, pocinkana, alu).

Z novimi cenami naši kupci niso imeli težav pri plasmanu

teh izdelkov ter so v celoti potrdili naše cene.

V prvem polletju je podjetje vključilo v program trajno začrno peč CENTRAL za etažno ogrevanje, katero so kupci ugodno sprejeli.

V III. četrtletju pa smo vključili nov program kotla in to specialne vodne kotle SV in GK — univerzalne kotle, v Tobijev program pa infra peč in enodelno pomivalno omarico. V posodnem programu smo v tem obdobju vključili nekaj dekor izvedb pri lahki in težki posodi. Tudi vsi ti novi izdelki so bili dobro sprejeti.

Vrednostni plan izvoza je bil dosežen 83%, če upoštevamo za izvoz predvidene vrste posode. Ker pa smo izvažali tudi druge vrste posode in kontejnerje in če to upoštevamo, znaša izvoz po vrednosti 112%.

Tudi v III. četrtletju so se nadaljevale težave z dobavo tanke pločevine iz domačih virov nabave. Ker nam Železarna Skopje ni dobavljala tanke pločevine, smo bili prisiljeni nakupovati pri trgovski mreži, kar je povečalo nabavne stroške. Z nabavo srednje in debele pločevine ter HV trakov iz Železarne Jesenice nismo imeli težav. Problematična pa je bila oskrba s profilnim železom in specialnimi profili iz Železarne Štore.

Oskrba z izdelki barvne metalurgije (cink, alu pločevina in alu polizdelki) je bila v III. četrtletju zadovoljiva. Vzrok rednih dobav je tudi povišanje cen alu polizdelkov v povprečju za 9,9% s 1. 7. 1973.

Oskrba z barvami, laki in kemikalijami je bila v glavnem zadovoljiva. Težave so bile z dobavo bakelitnih držajev za univerzalno posodo, diskov 6,5" od RL Velenje ter varilne žice.

Uvoz v obdobju I—IX 1973, ra-

čunan po izvršenih obračunih uvoza znaša 58.084.725 din. V tem obdobju je uvoz potekal v normalnih okvirih dodeljevanja finančnih sredstev, tako, da ni prihajalo do resnejših problemov, ki bi imeli za posledico določene zastoje.

V I. polletju so bile precej problematične kemikalije, kot so titan dioksid, litijev karbonat ter nekatere emajlne barve, kot je maple orange za univerzalno posodo za izvoz.

Čeprav je težišče uvoza bilo usmerjeno na proizvode črne metalurgije, so se angažirala tudi potrebna sredstva za uvoz ostalih materialov, kot so barve, kemikalije, gorilci in rezervni deli.

Situacija v zvezi s cenami najmasovnejših materialov, ki jih naša proizvodnja potrebuje na svetovnem trgu, je kazala določen porast, kar velja predvsem za proizvode črne metalurgije, barvne kovine in žlahtne materiale, medtem ko kemikalije in barve držijo na konstantni ravni srednjih cen.

Pri direktnem uvozu znašajo odvisni stroški nabave 28,1%, in sicer carina 20,5%, ostali stroški nabave (prevozi, stroški skladiščenja, spedijski stroški) pa 7,6%.

Za pokrivanje fiksnih stroškov dosegamo znatno prenizko proizvodnjo, saj znašajo le-ti 31% vseh stroškov R-4. Nekatere vrste stroškov so zelo preokračene kot npr. drugi materialni stroški 21% zaradi stroškov malice, ki so se prenesli v stroške R-4, vkalkulirane pogodbene in zakonske obveznosti za 20% oz. 23%, amortizacije 76%. Osebnih dohodki so napram planu doseženi 94%.

V prvih devetih mesecih je bilo za propagando, prevoze, dnevnice ter reprezentanco porabljeno:

	Poraba I—IX/72	Plan I—IX/73	Poraba I—IX/73	Indeks 3:1	Indeks 3:2
	1	2	3	4	5
1. Propaganda					
— reklama	2.136.095	3.142.400	541.861	25	17
— sejmi	562.500	532.400	312.335	56	59
SKUPAJ	2.698.595	3.674.800	854.196	32	23
2. Prevozi — potni stroški					
— tuzemstvo	60.138	91.800	80.151	133	87
— inozemstvo	51.487	63.500	83.735	163	132
— proizv. pot. stroški	4.100	9.000	5.193	127	58
— kilometrina	228.341	250.000	344.641	151	138
SKUPAJ	344.066	414.300	513.720	149	124
3. Dnevnice					
— tuzemstvo	308.034	455.200	388.583	126	85
— inozemstvo	144.396	69.400	78.599	54	113
— proizvodne	100.286	144.000	121.037	121	84
SKUPAJ	552.716	668.600	588.219	106	88
4. Reprezentanca	63.523	75.000	78.932	124	105

Navedeni stroški so v tretjem trimesečju v primerjavi s prvim polletjem nekoliko nižji, razen reprezentance, ki je po planu višja za 5%, kar pa je opravičljivo glede na porast cen.

V letu 1973 so se povišali prispevki od bruto dohodka OD zaradi povišanega stanovanjskega prispevka od 4% na 6%, prispevek za nesrečo pri delu od

1,30 na 1,76% in dodatek republiškega prispevka od dohodka 0,76%.

Obrsti od kreditov so se povečale zaradi višjih kreditov, ki jih imamo najete za leto 1973.

Zelo povečani so bančni stroški, in sicer za 1.016.850 din več kot v istem obdobju preteklega leta.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Uspela radiofotografska akcija

Nedavno tega je, ko smo bili vsi poklicani na pregled ali kakor pravimo »fluorografiranje«, ki ga je organizirala zdravstvena služba. O uspehih te akcije je bilo dana poročila na zadnji seji občinske skupščine v Celju. Povzemamo nekaj zanimivih podatkov iz tega poročila.

Radiofotografske preglede sta za območje celotne občine opravili dve strokovni ekipi Inštituta za pljučne bolezni in tuberkulozo Golnik. Po njihovi evidenci je bilo radiofotografiranih občanov celjske občine 32.212. Iz ostalih občin, ki pa so zaposleni v delovnih organizacijah v Celju, je bilo pregledanih 1.986 oseb. Skupaj je bilo torej radiofotografiranih v naši akciji 34.198 oseb. Od tega bodo na kontrolne preglede, zaradi kakršnihkoli sumov na obolenja, poklicani 1.404 prebivalci, kar znaša 4,10 % od vseh pregledanih.

V pogledu D programa je bilo pregledanih 20.919 oseb. Od tega bo potrebno opraviti kontrolne preglede pri 763 ljudeh, kar znaša 3,66 % od pregledanih. Seznan teh oseb je bil po končani akciji dostavljen zdravstveni službi v nadaljnjo obdelavo. Po informacijah diabetičnega dispanzerja v Celju, se kliče na kontrolne

preglede redno 10 do 15 ljudi dnevno. Vse te ljudi zdravstvena služba strokovno pregleda in jim nudi napotke v navedenem dispanzerju. Po prvih ocenah zdravstvenih delavcev, ki so se obvezali, da bodo na novo odkrite primere diabetisa primerno obdelali in na tem vprašanju tudi intenzivno delajo, so dosedaj dobljeni rezultati vredni izvedbe razširjene akcije v pogledu depistaze diabetisa. Po grobih ocenah bo ca. 80 % ljudi, pri katerih so ob priliki akcije našli glukozo v urinu, tudi dejanskih diabetikov. V tem pogledu je rezultat tega dela akcije presegel vsa pričakovanja in nesporno dokazuje ne samo samo potrebo, ampak celo zahtevo po masovnem odkrivanju diabetisa. Ti ljudje bodo pod kontrolo dispanzerja in v okviru društva diabetikov lahko živeli kot normalni ljudje, svoje delo bodo lahko opravljali naprej, ter ne nazadnje dočakali normalno starost. V nasprotnem primeru bi prej ali slej postali težki bolniki, katerih zdravljenje bi bilo dolgotrajnejše in njihove nadaljnje možnosti mnogo manjše. Akcija je torej zelo dobro uspela, in je s tem ves vložen trud, čas in denar, ne samo poplačan, ampak bo tudi bogato obrestovan.

Zadnja poplava je naredila škodo

Občinska skupščina je bila na zadnji seji informirana o škodi, ki jo je napravila poplava na območju celjske občine.

Svet za urbanizem, gradbene, komunalne in stanovanjske zadeve je sprejel poročilo oddelka za gradbene in komunalne zadeve o poškodbah in nastali škodi na cestno-komunalnih objektih v občini Celje. Poplava dne 25. 9. 1973 je povzročila na teh objektih škodo v znesku 1.500.000 dinarjev. Svet za urbanizem, gradbene, komunalne in stanovanjske zadeve je predlagal skupščini, da sprejme sklep, da se navedene poškodbe po poplavi sanirajo s tem, da se odobrijo dodatna fi-

nančna sredstva v znesku 1.500.000 dinarjev.

Poškodbe po poplavi z dne 16. 10. 1973 še niso ocenjene, ker oddelk ne poseduje podatkov, vendar so nastale poškodbe po poplavi z dne 25. 9. 1973 povečane, ker še niso bile sanirane. Pričakovati je, da bodo dodatne poškodbe zahtevale ca. 20 % več sredstev, kot so ocenjene poškodbe po poplavi z dne 25. 9. 1973. Svet za urbanizem, gradbene, komunalne in stanovanjske zadeve je predlagal, da se v komunalnem proračunu za leto 1974 planirajo sredstva za morebitne podobne sanacije v višini 1.000.000 dinarjev.

Kdo je krivec:

alkohol ali brezbriznost?

Odkar oddelk varstva pri delu registrira vse delovne poškodbe ter vsakodnevno analizira vzroke številnih poškodb, ugotavlja, da je večina poškodb posledica brezbriznosti, neprevidnosti in neupoštevanja navodil o varnem delu. V največ primerih bi lahko vse poškodbe že vnaprej preprečili, če bi v času dela bili dovolj prisebni in previdni. Ali smo resnično izgubili sleherni čut odgovornosti do dela, našega zdravja in življenja? Ali se zavedamo, da s številnimi poškodbami na delu in na poti zmanjšujemo možnosti za ostvaritev naših ciljev ter zmanjšujemo dohodek podjetja in osebne dohodek vseh zaposlenih? Koliko tragičnih primerov ugotavljamo vsakodnevno zaradi naše brezbriznosti na poti na delo, z dela in na delu samem, pa kljub vsemu ne storimo dovolj, da bi kakršnekoli poškodbe preprečili. Zakaj je izredno visok porast poškodb prav v mesecu oktobru? Smo našli pravi odgovor na zastavljeno vprašanje? Po dosedanjih ugotovitvah se lahko sklepa, da je vzrok visokemu porastu poškodb na delu in na poti verjetno v uživanju alkohola, ki zmanjšuje prisebnost ljudi, tako pri delu kot na poti.

Zakaj ne pomislimo na naše zdravje in življenje takrat, ko je še čas, ko smo še zdravi in za delo sposobni? Po poškodbi, po zmanjšani delovni sposobnosti ali celo po smrti je prepozno razmišljati o naši krivdi, o brezbriznosti itd., ter o življenju, ki si ga želimo ustvariti.

Svoj življenjski cilj lahko uresničimo le zdravi in za delo sposobni, zato mislimo na to, preden bo prepozno.

Pregled poškodb v mesecu oktobru oz. januar—oktober 1973:

Obdobje	Poškodbe z bol. staležom			Poškodbe brez bol. staleža			Vsega skupaj
	delu	poti	skupaj	delu	poti	skupaj	
Oktober	32	5	37	300	4	304	341
Januar—September VSEGA	181	47	228	2.260	84	2.344	2.572
SKUPAJ:	213	52	265	2.560	88	2.648	2.913

Naše ugotovitve v zvezi s številnimi poškodbami nas opozarjajo in obvezujejo, da z vso resnostjo in preudarnostjo mislimo na našo varnost in na osnovi večje odgovornosti do dela in našega zdravja v prihodnje preprečimo nepotrebne poškodbe ter na osnovi naše delovne sposobnosti in večje produktivnosti ustvarjamo lepši jutrišnji dan.

Oddelk varstva pri delu

ALI BOMO USPELI?

(Nadaljevanje z 2. strani)

Skupno so porasle zakonske in pogodbene obveznosti za 7.839.006 din v primerjavi z letom 1973, kar predstavlja veliko obremenitev za naše podjetje.

Za obdobje I—IX 1973 je značilna velika fluktuacija delavcev, saj je prekinilo delovno razmerje

515 oseb, na novo pa se je zaposlilo 508 oseb. V času od 31. 12. 1972 do 30. 9. 1973 se je tako zmanjšalo število zaposlenih za 7 oseb oz. za 0,2 %.

Celotnih podatkov o osebnih dohodkih zaradi obširnosti ne moremo prikazati, zato si oglejmo spodnjo tabelo neto izplačan OD s hranarino do 30 dni.

Proizvodni proces	Neto OD I—IX 1972	Neto OD I—IX 1973	Indeks 2:1
0	1	2	3
Frite	422.812	473.864	112
Posoda	17.605.384	22.136.743	126
Kotli	1.280.519	1.233.992	96
Radiatorji	2.450.211	2.609.887	107
Odpreski in kolesa	1.821.148	1.783.893	98
Bistrica	3.398.950	4.606.782	136
Kruševac	401.993	564.978	141
Orodjarna	1.947.973	2.387.062	123
Vzdrževanje	3.663.810	4.528.984	124
Sektorji + ostalo	13.607.551	15.933.333	117
SKUPAJ	46.600.351	56.259.518	121

Viri obratnih sredstev so se v primerjavi na dejansko stanje z lanskim letom povečali za 17 %.

Lastna sredstva so padla. Vzrok je v tem, ker ne ustvarjamo dovolj dohodka in nimamo sredstev, ki bi jih med letom koristili začasno za obratna sredstva. Delno koristimo le rezervni sklad in sklad skupne porabe ter stanovanjski sklad.

Povečali so se nam dolgoročni in srednjeročni krediti zaradi spremembe dela kratkoročnih kreditov v dolgoročne in odobritve novih kreditov za sanacijo podjetja.

Kratkoročni krediti so na približno isti višini kot v lanskem letu. Čeprav so jih delno konvertirali v dolgoročne, smo dobili kredite za kritje občasnih potreb in kritje izvoza ter priprave blaga za izvoz.

Skupna obratna sredstva so se v primerjavi z lanskim letom povečala za 6 %. Povečale so se zaloge surovin in materiala. Zaradi začasnega prenehanja proizvodnje radiatorjev, pomivalnih omaric in stranišnih izplakovalnikov so se zaloge tega materiala povečale. Proizvodnja je bila začasno prekinjena zaradi nizkih prodajnih cen. Dobili pa smo že povišane cene za te izdelke, zato

se bodo zaloge v naslednjih mesecih znižale.

Zaloge nedokončane proizvodnje in polizdelkov so se zaradi zmanjševanja finalne proizvodnje, zaradi neurejenih prodajnih cen, povečale iz razloga, da bi lahko, ko bodo cene odobrene, čim prej izgotovili navedene izdelke.

Zaloge gotovih izdelkov so se povečale predvsem na račun nesezone, predvsem toplotnih naprav in delno tudi ostalih izdelkov. Skoraj v celoti predstavlja povečanje zalog kaminov, manjši del odpade na ostale izdelke. V naslednjih mesecih se bodo zaloge hitreje zmanjševale.

To je strnjen prikaz poslovanja v zadnjih devetih mesecih in naj ob koncu povemo še to, da dohodka ni in da bo treba napeti prav zares vse sile, da do konca leta ne zabredemo v izgubo.

Poleg vseh težav so tudi take, ki se jih da odpraviti. Paziti bi morali na vsak košček pločevine, da ga pravilno in smotno izkoristimo, da nam ne gre po zlu noben proizvod, da bodo naši proizvodi še bolj kvalitetni kot doslej, da bomo vsi brez izjeme smotno izkoristili svoj delovni čas itd.

STORIMO KORAK NAPREJ

Ko sem pred kratkim srečal nekega delavca, po poklicu ključavničarja, ki je zaposlen v eni izmed zahodnih držav, sem mu prevedel nekaj besed, ki jih je izmenjal s svojim sosedom, ki je govoril le po naše. Delavec je poravnal neki račun, vendar s seboj ni imel denarja temveč čekovno knjižico in je poravnal račun s čekom. Njegovo podjetje mu nakaže plačo na njegovo vračun v banki.

Tudi pri mnogih naših podjetjih je že postal običaj, da podjetje nakazuje osebne dohodke na hranilne knjižice.

Mnogo smo že govorili in še govorimo kako bomo storili korak naprej, vendar v tem pogledu nismo storili še ničesar.

V zahodnih pa tudi v nekaterih vzhodnih državah nakazujejo podjetja delavcem njihov zaslužek na hranilne knjižice ali pa na tekoče račune.

Če malo pogledamo okrog po naši ožji obovinini, se bomo lahko prepričali, da bo kmalu naše podjetje eno izmed belih vran, ki ni uvedlo v svojo korist in korist delavcev tak način plačevanja osebnih prejemkov.

Na Gorenjskem je že preko 21.000 delavcev, ki prejemajo na tak način osebne dohodke, sedaj pa se vključuje tudi kranjska ISKRA v tak sistem s svojimi 6.000 delavci.

Treba je jasno povedati, da pri tem ne gre le zgolj za nekakšno »vzgojo« pri varčevanju temveč so stvari mnogo globlje, ki jih je treba premisliti.

Vedeti moramo, da gospodarska politika vsake napredne družbe skrbi za to, da se denarna sredstva iz osebnega dohodka, če je le mogoče stekajo v banko, saj ta denar koristi širši družbeni skupnosti predvsem pa gospodarstvu ali še bolj točno povedano podjetju.

Sredstva, ki jih na ta način naše banke zberemo se zopet vračajo prebivalcu v obliki potrošniških kreditov, ali pa se ta denar usmerja za kratkoročno kreditiranje delovnih organizacij. Skratka sredstva varčevalcev se ne samo obrestujejo in s tem večajo v korist tistega, ki varčuje, temveč služijo tudi domačemu gospodarstvu, kar je posebno važno v sedanjem času, ko so povsod prisotne več ali manj finančne težave. Potrebno je poudariti, da v naših razmerah vse premalo izkoriščamo dane možnosti v podjetjih samih, saj se, kot že rečeno, marsikdaj da ublažiti težava ob izplačilu osebnih dohodkov z lastnimi naporami. Banka namreč ni vedno in povsod v stanju zadostiti potrebam tistih delovnih organizacij, ki zaidejo v težave takrat, ko gre za izplačilo osebnih dohodkov. Dejstvo pa je, da je takšnih primerov vse več. Izkušnje na Gorenjskem kažejo, da so delovne organizacije v banko uspele tako premostiti težave, ki so bile prisotne ob izplačilih osebnih dohodkov, saj imajo tako zbranih preko 4 milijarde S-din. Torej gre za poglobljen poslovni odnos med banko in delovnimi organizacijami, saj je nedvomno obojestransko zanimanje za reševanje denarnih problemov potrebno. Če so torej stvari takšne, potem se vprašujemo, zakaj še vedno vodstvene strukture v nekaterih podjetjih ne najdejo skupne besede z banko in se ne poslužujejo prednosti, ki jih daje

kolektivno varčevanje. Če sedaj primeroma navedemo nekatere možnosti za ublažitev finančnih težav, potem je kar najbolje, da se poslužimo izkušenj velikih podjetij na Gorenjskem. Nekateri kolektivi so se odločili, da se 1. v mesecu izplača le akontacija v višini npr. 1000 din, ostali del osebnega dohodka pa se obračuna 15. v mesecu in to s prenosom na hranilno knjižico. Drugi so zopet sklenili, da delavec stalno sprejme na izplačilni dan le 50% osebnega dohodka, ostanek pa usmerjajo na hranilne knjižice, s katerih pač lahko vsak varčevalec dviguje svoja sredstva po potrebi, skratka gre za to, da se tisti del osebnega dohodka, ki ga ne potrošimo takoj, usmeri v varčevanje. V vsakem primeru, gre za ublažitev kritične konice v mesecu, ko je potreba po gotovini za izplačilo osebnih dohodkov, v posameznih podjetjih podana, v okviru banke pa pomeni hipoma izredno obremenitev in črpanje velikih sredstev, vse to pa je včasih posledica likvidnostnih težav. Vsi delovni kolektivi bi morali razumeti utrip časa in bi morali nujno z ustreznimi sklepi samoupravnih organov pristopiti k nakazanemu reševanju denarnih težav, kajti dolgo že vemo, da reševanje teh problemov ni samo stvar banke, tako, da so včasih informacije, češ, banka nima razumevanja za težave kolektivov ob izplačilu osebnih dohodkov, netočne. Vse bolj je res, da bi vodstva kolektivov morala iskati poti iz zagate v kolektivnem varčevanju in tudi z lastnimi močmi pomagati reševati, seveda skupno z banko, nakazane težave.

Prej smo navedli stanje nakazovanja osebnega dohodka na hranilne knjižice na Gorenjskem. Vendar je tudi v Celju stanje precej drugačno kot je bilo prejšnje leto. Tudi delavci po nekaterih podjetjih v celjski občini so uvideli prednost in koristnost nakazovanja osebnega dohodka na hranilne knjižice. V ta sistem plačevanja se je vključilo že 5.628 delavcev. Po vseh izgledih pa bo to število kmalu močno naraslo.

V Celju je 18 podjetij, ki nakazujejo osebni dohodek svojim delavcem na hranilne knjižice, v Žalcu 11, v Šmarjah pri Jelšah 4, v Laškem 9, v Sevnici 7, v Šentjurju 4, v Slovenskih Konjicah 2, v Brežicah 5 in v Mozirju 2.

Kaj torej še čakamo!

ej

Podražitev centralnega gretja

Poslovni odbor na predlog enote za gospodarjenje s stanovanjskimi hišami potrjuje podražitev centralnega gretja na Zg. Hudinji od 1. 11. 1973 dalje, s tem da znaša enotna akontacija 3,25 din mesečno za m² stanovanjske površine.

SKLEPI POSLOVNEGA ODBORA

Objavljamo nekatere važnejše sklepe, ki jih je sprejel PO pred kratkim na sejah.

Čenik za formiranje OD v obratu Kruševac, ki ga je pripravil SPO, služba programiranja poslovanja dne 31. 10. 1973 in ga je na svoji seji že potrdil SDE obrata Kruševac, poslovni odbor potrjuje:

— normativna osnova mesečne proizvodnje kopalnih kadi znaša 5520 komadov;

— cenik za proizvodnjo ene kopalne kadi znaša:

I. kvaliteta 100% 15,10 din za kom.

II. kvaliteta 60% 9,00 din za kom.

III. kvaliteta 20% 3,00 din za kom.

— normativ kvalitet znaša 96% I. kvalitete, 4% II. kvalitete, 0% III. kvalitete;

— iz cenika se pokriva vse oblike plačil delovnega OD.

Dviga obračunskih osnov v TOZD radiatorjev po predlogu SDE ni možno ugoditi, ker bi se porušila razmerja v podjetju. Zaradi kritične problematike nekaterih delovnih mest PO odobri

obratu radiatorjev dodatno maso OD v fiksnem znesku 13.622,40 din od 1. 10. 1973 do 1. 1. 1974. V okviru priznanega dodatka mase OD v fiksnem znesku PO prepušča SDE, da izdela kriterije delitve te mase.

Predlog vodstva podjetja se potrdi:

a) odstotek preseganja glede na dosežene rezultate poslovanja v mesecu oktobru se obdrži na dogovorjenem nivoju (osnova 170%), oziroma se ne zniža za 5%, kakor je bilo sklenjeno na 27. redni seji PO dne 5. 10. 1973;

b) druginjski dodatek 100,00 din za mesec oktober ostane po predpisanih kriterijih za mesec september.

POVEČANJE OBRAČUNSKIH OSNOV

Poslovni odbor je na eni zadnjih sej sklenil, da objavi predlog za povečanje obračunskih osnov na nekaterih delovnih mestih, kjer so te najbolj kritične in to v GS, SPO ter vodstvu podjetja.

Delovno mesto	Obračunska osnova	
	sedanja	— nova
169 kalkulant	15	18
177 likvidator	18	20
182 fin. knjigovodja	21	23
184 saldakontist	17	20
185 administrator v fin. knjig.	15	17
168 glavni kalkulant	21	23
172 referent financ	24	26
196 referent soc. dej.	23	25
200 knjigovodja OS	15	18
203 likvidat. meh. obd. pod.	17	20
181 ref. fin. knjig.	32	25
183 knjigovodja enot	24	25
965 vodja izpl. in analiz OD	24	25
193 referent knjigovodstva OD	20	21
Pri DM št. 184 v prihodnje odpa de interni dodatek enote.		
143 teleprinterist — odp. pošte	12	15
141 notranji kurir	4	7
146 vodja stanov. enote	27	29
147 knjigovodja enote	24	25
3 tajnica gl. direktorja	21	24
72 dokumentni prevajalec	24	27

Ureditveni načrt Zgornje Hudinje

Na Zg. Hudinji stanuje mnogo naših delavcev, ki so zainteresirani, da se dopolnijo na tem področju nekatere gradnje. Sedaj pripravljena dela za gradnjo mirujejo zaradi ovir, ki jih povzročajo daljnovid.

Občinska skupščina Celje je na zadnji seji sprejela odlok o dopolnitvi odloka o ureditvenem

načrtu »ZGORNJA HUDINJA« po katerem bodo kablirali prostozračni daljnovid, ki poteka severno od vrstnih hiš preko centra soseske tako, da se bodo sprostile večje zazidalne površine na katerih bodo zoradili dve stanovanjski stolpnici in zgradbo za servise v podaljšku obstoječega marketa.

Pred novo premiero

V Slovenskem ljudskem gledališču bo prve dni decembra premiera krstne uprizoritve novega slovenskega dramskega dela Ervina Fritza »KRALJ MALHUS« v režiji Francija Križaja.

Med redke slovenske buffo komedije, ki ustrezajo kvalitetni ravni in zahtevam sodobnega gledališča, štejejo tudi to delo. Odlikujejo ga — avtor je obdelal temo prosto po Cankarju — blag,

ljubezniv humor, duovita satiričnost tako na dnevno parolarstvo kakor tudi na samo gledališče, spreten dialog ter domiselna transfiguracija Cankarjeve novele iz Knjige za lahkomišelné ljudi. V vsesplošni suši »zabavnih«, nepretencioznih pa vendarle literarno užitnih, gledališko hvaležnih tekstov dopolnjujemo željo našega občinstva, ki si želi čisto sodobno komedijo.

KREPITEV MOČI ZK

Na zadnji seji CK ZKS je podal sekretar sekretariata CK ZKS obširno poročilo k oceni družbeno-političnih razmer v Sloveniji. Poročilo je dokaj obširno in ga ne moremo v celoti objaviti, sicer pa je bilo objavljeno v dnevnem časopisu. Zaradi izredne zanimivosti njegove vsebine, ki zadeva dejavnost ZK, objavljamo nekatere odlomke iz poročila.

Za oceno prehojene poti po 21. seji predsedstva ZKJ, zlasti pa po pismu izvršnega biroja in tovariša Tita ter po 29. seji CK ZKS, smo se odločili, ker menimo, da mora postati to redna, ustaljena praksa. To je naša že stara, pa žal še vedno ne uresničena zahteva: stalno preverjanje dosežkov pri praktičnem uresničevanju sprejete politične usmeritve in sklepov. Zveza komunistov ne more uspešno uresničevati svoje politike, če nima stalnega pregleda nad tem, kako sprejeta stališča in sklepe uresničujejo v družbeni praksi in ali so pri tem posamezne organizacije, vodstva in vsi člani dovolj dosledni in odgovorni, na kakšne odpore naletijo pri svojem delu in kako jih premagujejo.

Takšne ocene so nam potrebne tudi zato, ker smo se pred letom dogovorili, da bo proces razčiščevanja idejnih in političnih vprašanj v luči pisma in 29. seje stalen, nepretrgan. Iz takšnega razčiščevanja, ki mora segati v vsa okolja, kjer delujejo komunisti, mora kiliti razredna osveščenost, globlje spoznanje bistva strateških ciljev, za katere se bojujemo, in večja vsestranska usposobljenost za akcijo, za spreminjanje danih razmer. V boju za večjo idejnopolično enotnost naših vrst nam torej ne gre samo za to, da padajo pregrade vseh vrst, ki so na poti uresničevanju revolucionarnih ciljev naše družbe, ni pomembno samo to, kdo so na sprotniki samoupravne socialistične usmeritve, temveč je neprimerno važnejše, da se z zmagovitim bojem prebijamo naprej: v uresničevanje tega, da bo delavec v združenem delu dejansko odločal o pogojih in rezultatih dela, ker bo le tako imel odločilni, prevladujoči vpliv na celoten proces družbene reprodukcije.

Ocena v tem trenutku, eno leto po pismu in 29. seji, nam je potrebna tudi zato, da še bolj strnemo naše vrste in okrepimo revolucionarni zanos, da bi se tako izognili nevarnosti upadanja revolucionarnega vrenja. Tokrat mora biti poudarek na krepitvi idejne in akcijske moči Zveze komunistov pri samih družbenih temeljih: v temeljnih organizacijah združenega dela, v krajevnih in interesnih skupnostih. Tu bodo v bodoče morale nastajati vse temeljne odločitve, od tod bo moral segati delavčev glas na vse ravni usklajevanja in sinteze različnih potreb delovnih ljudi v širši družbeni interes, v celoto vseh interesov, tu se bo moral uveljaviti delavec, od tod bo delavski razred zavladal v komuni in republiki, s tem pa tudi v federaciji.

Izostren razredni kurs

Dogajanja po 21. seji predsedstva ZKJ in pismu v Sloveniji potemtakem niso značilna po povsem novih stališčih do strateških idejnih in političnih vprašanj. Le-te smo v poglavitnem že imeli. Ko smo jih oblikovali, je

sicer prihajalo do spopadov z liberalističnimi, oportunističnimi in podobnimi težnjami, vendar ne na tako široki fronti in ne tako dosledno kot po pismu in 29. seji, ko smo jasnejši, bolj izostreni razredni kurz začeli dosledneje prenašati iz resolucij v družbeno akcijo, prakso. Nova kvaliteta po pismu in 29. seji je torej v krepitvi moči Zveze komunistov in drugih socialističnih sil, da svoja spoznanja o tem, kaj ni v redu in kako to premagovati, prevedejo tudi v konkretno družbeno akcijo. Tako je bistveno premagano stanje, za katerega je bilo značilno, da ob sicer jasnih in nedvoumih razrednih stališčih do vseh pomembnih vprašanj družbenega razvoja največkrat ni prihajalo do diferenciacije ali pa vsaj ne odkrito, potem pa so nekatere skupine in posamezniki delali po svoje, pogosto v nasprotju s sprejeto politiko Zveze komunistov.

Idejna in politična diferenciacija ne poteka povsod enakomerno in enako dosledno. V oceni smo navedli, da je veliko takih občin, lahko bi rekli okolij, kjer so dojeli vsebino pisma in 29. seje ter se bojujejo organizirano in zavestno proti glavnim oporiščem protisamoupravnih teženj za prevlado vpliva delavskega razreda v družbi. V nekaterih okoljih so sicer dosegli navidezno enotnost v ZK in med vodstvi družbenopolitičnih organizacij, vendar zelo površinsko, brez prave zveze s poglavitno dilemo časa: ali bomo likvidirali tehnokratska, birokratska in druga protisamoupravna oporišča ter usposabljali delavski razred za vodilno vlogo v družbi, ali pa bo šel razvoj v nasprotno smer? So pa tudi takšna okolja, v katerih komunisti sploh še niso začeli razčiščevati idejnih in političnih vprašanj v duhu pisma in 29. seje, zaradi česar so tam najnevarnejša oporišča protisamoupravni in protisocialistični teženj, ne glede na to, ali delujejo posamezniki zavestno ali pa je to rezultat inercije, logike starih, preživelih odnosov, neznanja in nerazumevanja globalnega bistva sedanjih ustavnih sprememb.

Okrepljeno zaupanje v ZK

Čeprav v oceni obširno govorimo o dosežkih in pridobitvah enoletnega boja in aktivnosti komunistov, bomo vseeno poskušali na kratko odgovoriti na vprašanje: kateri so poglavitni pozitivni premiki po pismu in 29. seji v sami ZK?

Prva, glavna pridobitev tega kratkega obdobja je prav gotovo utrditev in poglobitev zavesti o razredni naravi naše družbe, revolucije in oblasti. Iz te zavesti so prihajali tudi vzvodi za krepitev zaupanja v Zvezo komunistov, v njeno moč, sposobnost in pripravljenost, da programe in stališča spremeni v dejanja.

S tem se je ponudila izredna možnost, da se Zveza komunistov utrdi in okrepi v svoji socialni

osnovi, kar je prvi pogoj za to, da bi živela in delovala v delavskem razredu. Od tod tudi zahteva po delavski večini v ZK, kar pomeni ob večji fizični prisotnosti delavcev iz neposredne proizvodnje vpliv njihovih interesov na politiko Zveze komunistov ni predvsem idejno in politično omišljanje potreb, aktivnosti, izkušenj delavskega razreda skozi prizmo njegovih dolgoročnih ciljev.

Letos 10.000 stanovanj

Pri izvajanju sprejete stanovanjske politike smo se v Sloveniji letos predvsem angažirali v družbeni akciji za gradnjo stanovanj za delavce in jo od vsega začetka povezali z graditvijo z ustavo opredeljenih samoupravnih odnosov na stanovanjskem področju.

Pripravljenost delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela, da bi z združenimi sredstvi in solidarnostnim skladom bistveno spreminjali obstoječe stanje, terja polno odgovornost za izpolnjevanje sprejetih nalog. Samo letos bodo temeljne organizacije združenega dela izločile kakih 130 milijonov dinarjev za stanovanja, od tega 35 milijonov v solidarnostni sklad, 35 milijonov za obvezno kreditiranje stanovanjske gradnje, ostalo pa bodo zadržale za lastno graditev stanovanj. Predvidevajo, da bomo v Sloveniji letos zgradili 10.000 stanovanj, od tega 5.500 družbenih in 4.500 zasebnih. Iz solidarnostnega sklada so v drugem polletju letos začeli graditi za delavce 1.200 stanovanj, ki bodo dokončana prihodnje leto.

Učinke te akcije pa zmanjšuje prepočasno formiranje samoupravnih stanovanjskih skupnosti, zaostajanje v oblikovanju in sprejemanju potrebnih družbenih dogovorov in predpisov, težave pri prehodu od dosedanjega sistema stanovanjske gradnje — gradnja za trg — na nove oblike financiranja in namembnosti stanovanj itd. Posebno vprašanje pa so cene stanovanj oziroma pojav, da se gradbenim stroškom prilepljajo vse mogoči drugi stroški, na katerih formiranja nimajo dajalci sredstev nobenega vpliva. Vse te ovire in zavore so pretežno takšnega značaja, da jih je mogoče z organizirano akcijo subjektivnih sil v sorazmerno kratkem času učinkovito premostiti.

S podrobnimi kvantitativnimi podatki o izvajanju politike socialnega razvoja zaenkrat še ne razpolagamo, analizo pa pripravlja posebna skupina v okviru izvršnega sveta.

Vsak komunist »aktivist SZDL«

Ocena obširno govori o aktivnosti različnih dejavnikov, ki so bili kritično obravnavani v pismu in na 29. seji CK ZKS. Iz nje je razvidno, da je Zveza komunistov v zadnjem letu posvečala pozornost družbenopolitičnim organizacijam, njihovi razredni naravnosti, organizacijski in kadrovske krepitvi.

Zahteva, da mora biti vsak komunist »aktivist v SZDL« je ponekod žal še vedno samo geslo, premalo postaja sestavni del akcije, eden najpomembnejših elementov za presojo delovanja in obnašanja komunistov.

Merilo za uspešnost dela Zveze komunistov niso formalni se-

stanki, sklepi, ki ostanejo samo na papirju, temveč dobro delo družbenopolitičnih in drugih organizacij ter samoupravnih organov, njihova revolucionarna razredna vsebina, njihova uspešnost pri spreminjanju konkretnih razmer in odnosov. V tem pogledu marsikje še nismo dovolj storili, ponekod jedra komunistov še niso idejno in akcijsko tako močna, po metodah dela tako organizirana, da bi po eni strani zagotavljala samostojnost in družbenopolitično odgovornost v delovanju teh organizacij, po drugi strani pa preprečevala brezidejnost, pasivnost ali celo »konkurenčnost« v odnosu do programa in politike Zveze komunistov. številne družbenopolitične organizacije na ravni občine, krajevne skupnosti in delovne organizacije so kadrovske in organizacijsko šibke, zato tudi ne morejo zagotavljati množičnosti in vpetosti v vsakodnevno življenje občanov.

Oblike sovražnega delovanja

Ne smemo izgubiti izpred oči dejstva, da tehnobirokratske, liberalistične in druge protisamoupravne sile niso povsod do kraja potolčene, ponekod so se le potuhnile ali pa delujejo iz zased, prikrito, oziroma so si nadele celo krinko zagovornikov samoupravljanja. So nekatera tako imenovana nepartijska okolja, v katerih se zavestno zapirajo pred komunisti in celo delavci. Še več, ker so začutili, da so v nevarnosti, njihovi privilegiji, pridobitništvo in podobno, načrtno sejejo med ljudi nezaupanje do Zveze komunistov.

Zadnje čase se pojavljajo gesla, ki poskušajo vzbuditi pri ljudeh nezaupanje v našo notranjo in zunanjepolično usmeritev. Z nacionalističnih pozicij poskušajo na primer jemati zaupanje v našo podporo Slovincem v zamejstvu, češ da ni zadostna in da bi bila učinkovitejša, če bi bila Slovenija samostojna. V delu Cerkev se pojavljajo klerikalistične težnje, zahteve in akcije. Nihče nikomur ne odreka pravice do sodelovanja v ustavni razpravi, pri urejanju skupnih družbenih vprašanj in problemov, toda nikakor ne smemo dovoliti, da revija, kot so »Znamenja«, brez komentara objavi integralno besedilo govora Alojza Rebule ob otvoritvi Slovenikuma v Rimu. V njem govori avtor o zapostavljenosti kristjanov pri nas, o »njihovi previdni izločenosti od vseh vzvodov politične in ekonomske moči, o zakompleksiranosti, preplašenosti in labilnosti slovenske narodne zavesti, o tem, da edino krščanstvo daje alternativno ne le neke nazorske temveč tudi kulturne univerzalnosti«.

Takšno pisanje, ki v verskem tisku ni osamljeno, ni samo netočno in sovražno do naše stvarnosti, temveč poskuša ustvarjati med verniki občutek neenakopravnosti, zapostavljenosti ali celo preganjanosti. Zato so prav verniki vključeni v socialistično zvezo in samoupravno življenje, poklicani, da se zoperstavijo takšnim klerikalnim težnjam, ki ne pomenijo samo ovire uresničevanju samoupravnih pravic vernikov, ampak v končnih posledicah nasilje tudi nad vero.

KRUTA VOJNA

Naši delovni ljudje, naše ljudstvo nasploh in ne glede na starost ostro obsoja vsako nasilje, kajti nasilje nad človekom ali človeštvom, pomeni pogubo za človeštvo. Zgodovina vojn, ki sega daleč nazaj v minula tisočletja nam pove, da tisti, ki se poslužuje nasilja nad človeštvom, je sam zapisan pogubi.

Danes, ko nas loči še dobro četrto stoletje do leta 2000 in tri desetletja po končani drugi svetovni vojni, smo pričča številnim vojnim spopadom, ki jih povzročajo iste ali podobne mračne sile, ki so povzročile najstrašnejši genocid nad človeštvom v drugi svetovni vojni.

Komaj je prišlo do delne pomiritve v Vietnamu in že se je razplamtelo novo žarišče vojne na Bližnjem vzhodu. Ponovno so se spopadli Izraelci in Arabci, ki bi sicer lahko našli medsebojno sožitje, če se ne bi na tem območju križali interesi kapitalističnih sil.

Sedanji spopad med Izraelom in Egiptom ter Sirijo je pravzaprav nadaljevanje vojne, ki je bila prekinjena pred šestimi leti. Ta vojna pa je neizogibna posledica nasilja, ki ga izvaja Izrael nad arabskim prebivalstvom, oziroma posledica okupacije arabskih ozemelj.

vito končali umazano agresivno vojno, prvič v defenzivi.

Odnosa vojaških moči Izraela in treh sosednjih arabskih držav — Egipta, Sirije in Libanona — potemtakem sedaj ni mogoče meriti samo na podlagi golih števil. Te številke so se v minulih letih nenehno spreminjale in ob približno tehnično enakovrednih bojnih sredstvih se je njihovo število vedno nagibalo v korist arabskim vojaškim silam. V tehničnem pogledu — takšne so bile ocene vojaških strokovnjakov, predvsem zahodnih — pa so piloti arabskega letalstva občutno zaostajali za svojimi nasprotniki. Toda: ta ocena je veljala še v petek, v nedeljo in ponedeljek pa se je prvič zgodilo, da so arabska letala napadala izraelska letališča in operativno globino izraelske armade. Egiptovsko letalstvo pa je, prvič po vojni leta 1967, aktivno nad domala celotnim področjem Sinajskega polotoka. Nekaj se, potemtakem, bistveno spreminja v arabsko korist.

Tudi na zemlji govorijo številke in podatki o poteku bojev v prvih dneh v arabsko korist. Dosedanje razmerje tankovskih enot — vzemimo to kot primer — arabskih dežel in Izraela je bilo 3,5 : 1 v korist arabskih dežel. Na frontni črti ob suškem

slabo naseljena, posebno njegov srednji pas. Potemtakem je to zelo težko področje za vodenje vojaških operacij in te lahko uspešno izvajajo le ob komunikacijah, se pravi po smereh podpreti, pa jih je treba z letalskimi enotami. Oklepne enote in vojaško letalstvo bodo torej igrali najpomembnejšo vlogo tudi v tem spopadu. Kdor bo vladal značnemu prostoru nad Sinajem, ta bo tudi vojaško gospodaril na peščenem Sinaju, na zemlji.

Toda — povrnilo se nazaj, na Sueški prekop. Dejstvo je, da je skok čez prekop Egipčanom omogočil vojaško moč, ki je bila v vseh teh letih osredotočena in v nenehni pripravljenosti na zahodni obali prekopa. In prav ta vojaška moč, predvsem pa raketni izstrelki vrste frog-3 in frog-7, ki imajo doseg od 15 do 60 kilometrov, ter vojaško letalstvo so omogočili preskok čez prekop. Raketne in letalstvo so morali zagotoviti premoč v zraku, da bi lahko presedlali prekop s pontonskimi mostovi. Brez premoči v zraku bi namreč bilo nemogoče postaviti mostove, brez nadaljnje premoči v zraku pa ti mostovi tudi lahko hitro spet postanejo plen izraelskega letalstva. Z njihovim rušenjem pa bi bile egiptovske sile na vzhodni strani prekopa odrezane od lastnega zaledja. In Egipčani tega ne smejo dovoliti.

Ob vsem tem pa se seveda zastavlja še vprašanje odpiranja morebitne tretje fronte, o kateri

se govori vse glasneje, fronte z Jordanijo. Vojskovodje so se vedno bali raztegnjenih front, na katerih so izgubili vpogled nad položaji in — živce. Izrael je, gledano z vojaške plati, že sedaj v nevhvaležnem položaju, ker ima odprti dve fronti — eno na severu, na Golanski planoti, in drugo na jugu, na Sinaju. Fronta z Jordanijo bi bila potemtakem nova odprtina v njegovem — sedaj obrambnem! — vojnem sistemu, ki bi jo Izrael zelo težko mašil, predvsem zaradi tega, ker sedaj — za razliko od leta 1967 — pobuda ni v njegovih rokah. Če smo rekli, da je prekop težka ovira za Egipt, lahko cenimo, da bi v primeru odpiranja tretje fronte za Izrael, bil Sinaj izredno težka ovira, predvsem v primeru, ko bi Izraelci morali manevrirati z vojaškimi silami po notranjih smereh.

Težko je ali celo nemogoče sedaj napovedati razplet spopada, vendar pa lahko z gotovostjo trdimo, da bo za nadaljnji vojaški potek dogodkov odločilnega pomena arabska enotnost, kakor tudi to, da živi pod izraelsko okupacijo milijon in pol Arabcev, ki lahko v zaledju ogromno pomagajo arabskim oboroženim silam z dobro organiziranimi partizanskimi akcijami.

Poleg tega je treba upoštevati, da Arabci bijejo boj za svoje pravice, za svoja polja in domove, ki so jih gradile njihove generacije. ej

V teh prvih dneh, ko se je stanje ne vojne in ne miru na Bližnjem vzhodu spremenilo v pravo vojno, ko podatki, ki prihajajo s tega bojišča, največkrat niso niti povsem natančni in si nasprotujejo, je težko dajati oceno in napovedovati končni izid spopada. Ni pa nobenega dvoma o pravem bistvu spopada in o končnih ciljih, ki sta si jih zastavili ena in druga vojskujoča se stran — arabske dežele in Izrael. V teh prvih dneh spopada pa je več kot očitno in izredno pomembno — pomembno predvsem za ves arabski svet, da so Izraelci, ki so pred dobrimi šestimi leti blisko-

prekopu pa je bilo na začetku spopada trinajst egiptovskih proti petim izraelskim divizijam. To je, več kot očitno, ogromna premoč Arabcev sploh in posebno Egipta tudi na zemlji.

Očitno pa postaja, da bodo najpomembnejše operacije — poleg tistih na Golanski planoti — vsekaror tekle na Sinaju in nad njim. Sinajski polotok pa je pretežno peščena puščava, njegov južni del pa je značilen tudi zaradi visokega zemljišča, ki ponekod presega 2500 metrov nadmorske višine. Za vodenje operacij je najugodnejši njegov severni in srednji del, ki pa sta le

Mladi fotografi-amaterji so zelo uspešno opravili tečaj pri našem društvu LT. Leopold Ahtik se je zelo potrudil, da so pionirji doumeli osnovo fotografske umetnosti

Ob zaključku gospodinjskega krožka društva LT EMO

PREČITAJTE, PRESODITE, ODLOČITE!

Komisija za sestavo osnutkov notranjih pravnih aktov je predložila predosnutek statuta TOZD, ki ga objavljamo.

Predosnutek je sicer izdelan kot primer za TOZD — orodjarna, lahko pa bi objavili katerikoli predosnutek druge TOZD, saj se ti razlikujejo le v poglavju o statusnih določbah.

Malo več razlik se pojavi v predosnutkih statutov tistih TOZD, katerih delovna skupnost ne šteje več kot 100 članov.

TOZD in skupne službe so se v samoupravnem sporazumu sporazumele, da se v TOZD Tovarna kotlov, Tovarna frit, Tvoronica kupačih kada in Elektronsko računski center ne voli delavskega sveta, temveč sestavlja delavski svet celotna delovna skupnost TOZD.

Tako so v teh primerih pristojnosti, ki

spadajo v delokrog delavskega sveta prenešene neposredno na delovno skupnost.

Glede na to so v manjših TOZD spremenjene v predosnutkih statutov naslednje določbe:

— v petem poglavju se v 15. členu razširijo pristojnosti zbora delovne skupnosti, člani od zaporedne številke 18 do 23 pa odpadejo. Poslovni odbor pa je kolegijski izvršilni organ delovne skupnosti;

— v sedemnajstem členu so našteje komisije delavskega sveta. V statutih manjših TOZD je predvidena še začasna komisija za referendum in samoupravne splošne akte. Ta komisija bo na predlog delovne skupnosti razpisovala referendum in opravljala vse vrste pripravljanih del v zvezi s sprejemanjem splošnih aktov kar pa je v drugih TOZD naloga delavskega sveta;

— ustrezno se spremenene tudi ostale določbe tam, kjer so omenjene pristojnosti delavskega sveta, so pa te pristojnosti prenešene neposredno na delovno skupnost TOZD.

Delovni ljudje, združeniv TOZD, ... so sklenili samoupravni sporazum o združevanju temeljnih organizacij v podjetje EMO Celje, dne 27. 6. 1973 ter na podlagi 59. člena v zvezi z 92. členom tega sporazuma in v skladu z ustavnimi določbami in s 46. členom zakona o konstituiranju organizacij združenega dela in njihovem vpisu v sodni register, na zboru delovnih ljudi dne . . . . . sprejeli ta statut. DS TOZD je na seji dne . . . . . ugotovil, da je bil sprejet statut z večino glasov vseh delavcev delovne skupnosti orodjar na ter ga zato razglašja in objavlja

STATUT TEMELJNE ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA

I. poglavje

TEMELJNE DOLOČBE

1. člen

Delovni ljudje, združeni v TOZD . . . . ., ki svobodno združujejo svoje delo z družbenimi sredstvi in s tem razširjajo temelje lastnega in družbenega dela ter zadovoljujejo lastne in družbene interese, sprejemajo naslednje cilje svoje organizacije, upoštevajo cilje podjetja kot celote:

— dvigati življenjsko raven svojih članov z razširjanjem materialnih temeljev gospodarjenja in s stalnim večanjem učinkovitosti delovanja,

— spoštovati skupno dogovorjene cilje podjetja in uresničevati načelo delitve po delu,

— slediti tehničnemu razvoju, da bi se čim uspešneje vključevali v domačo in mednarodno delitev dela,

— zagotoviti ustrezno raven osebnega in družbenega standarda svojih članov z gradnjo stanovanj, varstvenih, rekreacijskih in socialnih ustanov,

— zagotavljati sistem izobraževanja, ki naj omogoči vsem članom ustrezno napredovanje,

— zagotavljati socialno varnost,

— uresničevati humane medsebojne odnose, ki temelje na neodtujljivi pravici do samoupravljanja.

V samoupravnem sporazumu o združevanju pa se je TOZD z drugimi temeljnimi organizacijami sporazumela in se zavezala, da bo:

— združevala sredstva z drugimi temeljnimi organizacijami za določene skupne namene, ter urejala medsebojne pravice in dolžnosti, glede uporabe teh sredstev,

— zagotavljala ekonomsko in drugo pomoč TOZD, ki zaidejo v izredne gospodarske težave,

— zagotavljala sredstva za zaposlovanje, prekvalifikacijo in uveljavljanje drugih pravic delavcev, kadar bi v tej ali drugi TOZD prenehala potreba po njihovem delu,

— skupno urejala planiranje razvoja in programe, ob upoštevanju medsebojne odgovornosti in solidarnosti, za doseganje čim večjih gospodarskih učinkov.

2. člen

Vsi člani delovne skupnosti TOZD imajo tiste pravice in dolžnosti, ki izvirajo iz njihove udeležbe pri doseganju delovnih uspehov temeljne organizacije in podjetja kot celote in so določene v tem statutu, splošnih aktih, programih in načrtih.

Temeljne pravice in dolžnosti članov delovne skupnosti so:

— upravljanje temeljne organizacije neposredno in posredno po organih upravljanja, ki jih delavci sami volijo,

— organiziranje proizvodne in druge dejavnosti ter skrb za razvoj temeljne organizacije in podjetja,

— odločanje o poslovanju in o smotni uporabi ter razpolaganju z družbenimi sredstvi, da se doseže čim večji učinek za TOZD podjetje in družbeno skupnost,

— takšno razporejanje dohodka, da se zagotovi:

• razvoj materialne podlage dela,

• delitev dohodka za razširjeno reprodukcijo in OD,

• izpolnjevanje obveznosti do družbene skupnosti ter pogodbenih strank (obveznosti iz samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov),

— zagotavljanje notranje kontrole in javnosti dela na podlagi pravice obveščenosti o vseh temeljnih vprašanih delovne skupnosti,

— odločanje o pravicah in dolžnostih iz medsebojnih razmerij v združenem delu in o skupnih zadevah na nivoju podjetja,

— delavci odgovarjajo za delo, ki jim je zaupano na delovnem mestu, ali kot članom samoupravnih in izvršilnih organov,

— dolžnost varovati poslovne tajnosti podjetja, oz. temeljne organizacije,

— dolžnost ravnanja z osnovnimi in drugimi sredstvi kot dobri gospodarji in dolžnost ta sredstva zavarovati.

II. poglavje

STATUSNE DOLOČBE

3. člen

Ime in sedež TOZD je: EMO CELJE, ... Mariborska c. 86, Celje.

4. člen

TOZD je bila ustanovljena na zboru delovne skupnosti orodjarne dne 27. 6. 1973 in se vpiše v register gospodarskih organizacij pri Okrožnem gospodarskem sodišču v Celju pod št. . . . .

5. člen

Predmet poslovanja je: Izdelovanje raznovrstnih orodij za kovinsko in drugo predelovalno industrijo.

6. člen

TOZD je pravna oseba in ji pripadajo vse pravice na podlagi ustave, ustavnega zakona, zakona in samoupravnega sporazuma o združevanju v podjetje EMO.

TOZD upravlja s proizvodnimi sredstvi, s pogoji in rezultati dela, v samoupravnem

sporazumu o združevanju pa je pooblastila skupne službe, da zanjo opravljajo naslednje dejavnosti:

— s področja marketinga, razen skladišnega poslovanja, ki se opravlja deloma tudi v temeljni organizaciji združenega dela ter servisne dejavnosti,

— s področja poslovne koordinacije, razen sprejemanja delavcev, planiranja kadrov, kadrovske evidenc, izobraževanja, varstva pri delu, organizacije samoupravljanja, kolikor se nanaša na poslovanje temeljne organizacije združenega dela,

— na področju tehničnih služb bo v skupnih službah opravljalo generalno vzdrževanje sredstev za proizvodnjo, projektiranje investicij, metodologija študija dela, standardizacija, atestiranja, metodologija kvalitete, energetska oskrba,

— na finančnem področju razen finančnega računovodstva, stroškovnega računovodstva in deloma saldakov.

7. člen

ODGOVORNOST ZA OBVEZNOSTI

TOZD odgovarja za svoje obveznosti z vsemi sredstvi.

Za obveznosti delovne organizacije odgovarja TOZD solidarno z drugimi temeljnimi organizacijami, v skladu z zakonom in samoupravnim sporazumom o združevanju.

8. člen

ZASTOPANJE

Temeljno organizacijo zastopa njen direktor, med odsotnostjo pa ga nadomešča pooblaščen oseba, ki ima v tem času pravice in dolžnosti direktorja.

Direktor lahko prenese stvoje pooblastilo tudi na druge osebe in določi obseg in vsebino pooblastila.

9. člen

PODPISOVANJE

TOZD podpisujejo direktor ali pooblaščen osebe iz 8. člena, ki morajo biti registrirane.

10. člen

STATUSNE SPREMEMBE

Statusne spremembe TOZD se izvajajo v skladu z zakonitim predpisi in s samoupravnim sporazumom o združevanju, ob neposrednem odločanju vseh delovnih ljudi.

Z izločitvijo TOZD iz delovne organizacije ne smejo biti kršene pravice delavcev

(Nadaljevanje na 8. strani)

(Nadaljevanje s 7. strani)

v drugih delih delovne organizacije in tudi ne pravice in interesi delovne organizacije kot celote, niti ne smejo biti enostransko spremenjene medsebojne obveznosti.

III. poglavje

NOTRANJA ORGANIZACIJA TOZD

11. člen

Struktura TOZD izhaja iz gospodarskih in se oblikuje tehnološkim procesom ustrezno. TOZD ima naslednje organizacijske enote:

I. Vodstvo s tajništvom, ki obsega:

1. poslovni menager,
2. referat za kadre, organizacijo, HTV,
3. kontrola kvalitete.

II. Proizvodni obrat

III. Služba priprave proizvodnje

IV. Računovodstva služba

Podrobno ureja notranjo organizacijo pravilnik o sistematizaciji delovnih mest, kjer so opredeljeni tudi tehnološki postopki, nprave in kadri.

IV. poglavje

DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE

12. člen

Družbenopolitične organizacije v TOZD so idejni in politični pobudnik za uresničevanje pravic in dolžnosti članov delovne skupnosti. So enotno organizirane na nivoju podjetja, zaradi lažjega in aktivnejšega delovanja pa se oblikujejo ožje organizirane skupine — osnovne organizacije — po temeljnih organizacijah. Te so organizirane v skladu s svojimi enotnimi pravili in statuti. S svojim delovanjem si prizadevajo za čim doslednejše uresničevanje ciljev svoje temeljne organizacije in podjetja kot celote.

Družbenopolitične organizacije v TOZD so naslednje:

— osnovna organizacija ZKS (z oddelki in aktivni ZK)

— osnovna sindikalna organizacija

— osnovna organizacija ZMS

— osnovna organizacija ZB NOV

Organ, na katerega naslovi družbenopolitična organizacija predlog, mora le-tega obravnavati, o njem zavzeti stališče in obvestiti predlagatelja.

Družbenopolitične organizacije so sestavni del samoupravnega sistema v TOZD.

TOZD je dolžna nuditi materialne in druge pogoje za delo družbenopolitične organizacije.

Sindikalne in druge družbenopolitične organizacije imajo že po ustavi pravico in dolžnost, da poskrbijo za demokratičen kandidacijski postopek, ki bo omogočil delovnim ljudem, da pri predlaganju in odločanju kandidatov prosto izrazijo svojo voljo.

V. poglavje

SAMOUPRAVLJANJE

13. člen

Delovna skupnost upravlja organizacijo neposredno, na zborih delovnih ljudi in z referendumom ter posredno po izvoljenih organih upravljanja, skladno z ustavnimi in zakonskimi določili, s samoupravnim sporazumom o združevanju in s tem statutom.

Neodtujljiva pravica delavcev v TOZD je, da neposredno odločajo na zborih delovne skupnosti TOZD in v delovnih skupinah o vseh zadevah TOZD in podjetja, kot neposredni obliki upravljanja.

Zbori delovnih ljudi TOZD zaupajo določene funkcije odločanja delavskemu svetu in TOZD in individualnim poslovnim ter kolektivnim izvršilnim organom, kot posredni obliki upravljanja.

1. Organizacija in oblike neposrednega upravljanja

14. člen

a) Zbori delovnih ljudi

Enotni zbor delovnih ljudi TOZD sestavljajo delovni ljudje v zborih delovnih skupin, ki se oblikujejo po delih proizvodnega procesa in štejejo največ 100 članov.

Delovna skupina ima vse pravice, ki gre do temeljni organizaciji in o katerih odloča temeljna organizacija.

Zbor delovne skupine sklicuje in vodi njen predsednik ali njegov namestnik, ki ga izvolijo člani delovne skupine s polovico glasov vseh članov. Zahtevo za sklic zbora delovne skupine, pa lahko poda tudi vsak delavec določene delovne skupine, v kolikor predsednik oziroma njegov namestnik ne skliče zbora delovne skupine vsaj enkrat mesečno.

Na problem, ki se iznese na zboru določene delovne skupine, je le-ta dolžna opozoriti ostale delovne skupine, te pa so dolžne omenjeni problem na svojih zborih obravnavati in o njem zavzeti stališče.

15. člen

Pristojnosti in način odločanja zbora delovnih ljudi.

Zbori delovnih ljudi imajo pravico in dolžnost, da:

— sprejemajo statut TOZD in podjetja, samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih delavcev in pravilnik o delavski kontroli ter razpravljajo in dajejo pripombe o drugih splošnih aktih ter programih in načrtih, ki jih sprejema DS,

— volijo in odpokličejo člane DS TOZD in delegate v DS podjetja,

— imajo pravico pobude glede vseh vprašanj poslovne politike in medsebojnih razmerij, ki se nanašajo na delo delovne skupnosti,

— volijo in odpokličejo predstavnika v DK podjetja in predstavnike v DKS TOZD,

— obravnavajo delo DS TOZD (dajejo pripombe, predloge, postavljajo vprašanja) in delo organov upravljanja podjetja,

— razpravljajo o vseh drugih vprašanjih, kadar je to določeno s statutom ali kakšnim drugim splošnim aktom TOZD ali delovne organizacije.

DS se mora izreči o zahtevi oziroma predlogu zborov delovnih ljudi najkasneje v 30 dneh po prejemu. Zbor delovnih ljudi sklicuje predsednik, kadar to zahteva: ena tretjina članov delovne skupnosti, ena ali več delovnih skupin, oziroma družbenopolitične organizacije, sicer pa predsednik najmanj enkrat v 3 mesecih. Predsednik je izvoljen z javnim glasovanjem, kadar tako glasuje polovica vseh članov delovne skupnosti. Zbor delovnih ljudi je sklepčen, če je na njegovi seji navzoča vsaj polovica članov, oziroma kvalificirana večina, kadar zakon tako zahteva.

Predsednik zbora delovnih ljudi je odgovoren za posredovanje na zboru sprejetih sklepov delavskemu svetu temeljne organizacije, on tudi skrbi za aktivno izvajanje pravic in dolžnosti zbora delovnih ljudi.

b) Referendum

Z referendumom odločajo delovni ljudje o statusnih vprašanjih TOZD:

— organiziranje nove TOZD iz ene ali več že obstoječih TOZD,

— organiziranje nove TOZD iz enega ali več delov že obstoječih TOZD,

— izločitev TOZD iz delovne organizacije s tem, da se pripoji drugi delovni organizaciji, ali postane delovna organizacija,

— spremembe sedeža TOZD,

— predlog za redno likvidacijo TOZD,

— sprememba imena TOZD,

— ter o statusnih vprašanjih podjetja (čl. 63. samoupravni sporazum o združevanju).

DS lahko določi, da delovna skupnost z referendumom obravnava katerakoli vprašanja iz njegove pristojnosti.

Postopek za izvedbo referenduma začne DS s tem, da opredeli predlog, o katerem naj poteka glasovanje. Predlog mora biti objavljen in objasnjen 10 dni pred dnevom referenduma.

Izid referenduma je obvezen za vse organe upravljanja TOZD in je pravno močan naslednji dan po opravljenem glasovanju, razen, kadar je v samem predlogu določeno, da stopi v veljavo po izteku določenega časa.

O vprašanju, glede katerega se je delovna skupnost izjavila z referendumom negativno, se ne more ponovno odločati z referendumom pred iztekom 6 mesecev od dneva, ko je bil referendum opravljen.

16. člen

Da bi bilo članu delovne skupnosti zagotovljeno čimbolj neposredno upravljanje izvirajo zanj že iz ustave pravice, da:

— daje pobudo za obravnavanje in odločanje o vseh vprašanjih, ki zadevajo njegov družbeno-ekonomski in samoupravni položaj,

— sodeluje pri organiziranju delovnega mesta, vrednotenju njegovega dela in urejanju družbeno-ekonomskih in drugih pogojev dela,

— prisostvuje sejam organov upravljanja, četudi ni njihov član, in v razpravi sodeluje s svojimi predlogi in mnenji,

— zahteva pojasnila, opozorila in postavlja vprašanja v zvezi z ravnanjem in poslovanjem organov upravljanja, kolektivnih ter individualnih izvršilnih organov in posameznih delavcev,

— je obveščen o rezultatih poslovanja obravnavne enote, organizacijske enote TOZD in podjetja kot celote ter o stanju in gibanju materialnih sredstev,

— dobi pravočasen in utemeljen odgovor na postavljena vprašanja v zvezi s poslovanjem in svojim ekonomskim položajem.

Onemogočanje uveljavljanja naštetih pravic delavca, pomeni hujšo kršitev delovne dolžnosti.

2. Posredno upravljanje

17. člen

Organi posrednega upravljanja so:

- DS
- PO kot kolegijski izvršilni organ
- komisije DS kot kolegijski izvršilni organi:

- komisija za delovna razmerja
- komisija za varstvo pri delu
- komisija za štipendiranje in izobraževanje

- komisija za ugotavljanje kršitev dolžnosti iz medsebojnih razmerij delavcev
- direktor kot individualni poslovodni organ.

DS lahko po potrebi imenuje tudi druge začasne ali stalne komisije.

18. člen

a) Delavski svet

DS šteje . . . . . članov.

Kadar glasuje o določenem predlogu in podobnem, parno število članov DS odloča predsednikov glas »za« ali »proti«, če bi bil sicer rezultat glasovanja neodločen.

19. člen

VOLITVE V DS

Volitve v DS TOZD potekajo po posebnem postopku, opisanem v Pravilniku o volitvah v samoupravne organe TOZD, podjetja in v družbenopolitične ter interesne skupnosti, pri tem pa morajo biti zastopani vsi deli TOZD in sicer po delegatskih načelih.

Aktivno volilno pravico (pravico voliti) imajo:

— vsi delavci v TOZD, ki so s polnim ali skrajšanim delovnim časom v delovnem razmerju za določen ali nedoločen čas, vključno delavci na poskusnem delu in pripravniki, če se nahajajo v času volitev ali glasovanja v podjetju,

— učenci v gospodarstvu.

Pasivno volilno pravico (pravico biti voljen) imajo:

— vsi delavci, ki so v delovnem razmerju s polnim delovnim časom za nedoločen čas ali za določen čas, kadar traja njihova zaposlitev več kot eno leto.

Te pravice nimajo:

— individualni poslovodni organ TOZD,

— delavci, ki jim do dneva volitev preneha delovno razmerje,

— delavci, ki so zaradi kazenske obsodbe izgubili pasivno volilno pravico za tisto dobo.

Volitve razpiše in volilni seznam sestavi po abecednem redu komisija za pripravo in izvedbo volitev, najmanj 30 dni pred dnevom volitev. Zoper ta seznam ima vsak član delovne skupnosti pravico ugovora.

Mandatna doba članov DS traja 2 leti, nihče ne more biti dvakrat zaporedoma voljen v DS.

(Nadaljevanje na 9. strani)

(Nadaljevanje z 8. strani)

Novo izvoljeni DS temeljne organizacije se mora sestati najkasneje v 15 dneh po dnevu izvolitve.

Nadomestne volitve v DS se opravijo, kadar se število članov med trajanjem mandatne dobe zmanjša za 1/3 in je potrebno na izpraznjena mesta izvoliti nove člane DS. Te volitve razpiše DS.

20. člen

Delegat v DS podjetja volijo delavci neposredno na zboru delovnih ljudi TOZD. Volitve so tajne in potekajo v skladu s Pravilnikom o volitvah v samoupravne organe TOZD, podjetja in v družbenopolitične ter interesne skupnosti.

21. člen

ODPOKLIC DS

Odpoklic posameznih članov DS ali celotnega DS se izvrši, kadar ga izglasuje večina glasovalcev delovne skupnosti TOZD. Odpoklic se izvede po enakem postopku kot volitve v DS.

DS se odpokliče:

- če s svojimi odločitvami krši zakone in splošne akte podjetja ali TOZD,
- če sprejema odločitve, ki imajo ali bi lahko imele za TOZD oziroma podjetje škodljive posledice v velikem obsegu.

Posamezni član se lahko odpokliče, razen v zgornjim dveh primerih tudi:

- če se neopravičeno ne udeleži najmanj treh sej,
- če funkcijo člana DS ne opravlja vestno,
- če stori težjo kršitev delovne dolžnosti ali kaznivo dejanje, zaradi česar ni vreden opravljati te funkcije.

Odpoklic celotnega ali posameznih članov DS lahko predlagajo:

- zbori delovnih ljudi,
- delovne skupine,
- družbenopolitične organizacije,
- DKS,
- DS za posamezne člane.

22. člen

PRISTOJNOSTI DS

Pristojnosti DS so:

— DS razglašajo sprejem in spremembo statuta, ko ugotovi, da je bil sprejet z večino glasov na zborih delovnih ljudi, samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih, ko ugotovi, da sta ga podpisali 2/3 delavcev ter sprejema druge splošne akte, za katere je pristojen po tem statutu,

— sprejema plane in programe po predhodnem obravnavanju na zborih delovnih ljudi,

— sprejema sklepe o sklepanju pogodb na podlagi statuta,

— odloča o temeljnih vprašanjih poslovne politike ter o uporabi in razpolaganju s sredstvi skladov,

— določa osnove in merila za delitev dohodka,

— sprejema sklepe o nakupu in prodaji osnovnih sredstev in sredstev skupne porabe,

— sprejema periodične in zaključne račune,

— sprejema sklepe o statusnih vprašanjih, o pogodbah o poslovno-tehničnem sodelovanju, o včlanjevanju v poslovna združenja,

— sprejema sklep o imenovanju in razrešitvi direktorja in sklepe o pooblastitvi oseb, ki ga nadomeščajo in določa meje pooblastil,

— voli, odpokliče in razrešuje člane izvršilnih in drugih organov temeljne organizacije ter obravnava njihovo delo,

— predlaga po enega delegata in njegovega namestnika v PO in SO podjetja in obravnava delo teh organov,

— imenuje in razrešuje vodilne delavce,

— sklepa o spremembi predmeta poslovanja in o tem obvešča druge TOZD,

— sprejema organizacijsko strukturo TOZD in njene spremembe,

— obvešča delovno skupnost o svojem delu,

— zahteva ob sporih odločitev notranje arbitraže in imenuje njene člane,

— skrbi, da je letni gospodarski plan usklajen s plani drugih TOZD v skladu 27. čl. samoupravnega sporazuma o združevanju v podjetje EMO,

— opravlja druge pristojnosti določene v samoupravnem sporazumu o združevanju in v tem statutu.

23. člen

NACIN ODLOCANJA DS

Pravice in dolžnosti v mejah svoje pristojnosti opravlja DS na sejah, ki jih sklicuje predsednik DS, sklic pa lahko zahtevajo tudi kolektivni izvršilni organi, sindikalna organizacija, posamezni zbor delovnih ljudi in direktor.

DS odloča praviloma z javnim glasovanjem, lahko pa sklene, da bo o določenem tudi o vprašanjih, glede katerih je to predvprašanju glasoval tajno. Tajno glasuje DS pisano z zakonom.

DS odloča z navadno večino glasov, razen kadar sprejema odločitve o dohodku in sredstvih ter o sprejemanju splošnih aktov, ko se zahteva večina glasov vseh članov DS.

24. člen

b) Poslovni odbor

VOLITVE IN ODPOKLIC

PO je kolegijski izvršilni organ DS z nalogo, da skrbi za izvršitev sklepov DS ter izvršuje določene samoupravne zadeve v mejah pooblastil, določenih s tem statutom in drugim samoupravnimi predpisi.

PO šteje . . . . . članov in se imenuje za 2 leti. Voli ga DS tajno, na podlagi predloženih kandidatnih list. Novo izvoljeni odbor se mora sestati najkasneje v 8 dneh po izvolitvi, na prvi seji pa izvoli svojega predsednika in njegovega namestnika.

Nihče ne more biti izvoljen v PO več kot 2-krat zaporedoma. DS lahko odpokliče PO ali le posamezne člane iz enakih razlogov, ki veljajo za odpoklic DS in njegovih članov.

25. člen

PRISTOJNOSTI

PO kot kolegijski izvršilni organ je pristojen odločati v mejah naslednjih pristojnosti:

Podrobneje določa:

— plane, programe dela in razvoja ter sprejema sklepe, za pravilno izvršitev letnih,

— odloča o nabavi in prodaji osnovnih sredstev v skladu s pooblastili, ki jih da vsako leto DS,

— koordinira delo med delovnimi enotami TOZD,

— obravnava vse periodične obračune, poslovna poročila in sprejema ustrezne ukrepe,

— obravnava in sprejema sklepe o vseh vprašanjih, za katere ga je pooblastil DS,

— odobrava službena potovanja direktorja in drugih delavcev v tujino,

— odloča o najemanju kratkoročnih kreditov, vendar največ do višine 1 milijona din,

— odloča o nabavi, prodaji in uporabi sredstev sklada skupne porabe, vendar največ do zneska . . . . . din v posameznem primeru razen sredstev za stanovanjsko izgradnjo — o tem odloča stanovanjska komisija,

— odloča o razpolaganju s sredstvi rezervnega sklada v primerih, ko ni za to pristojen po zakonu DS,

— sklepa pogodbe in razporeja sredstva v okviru letnega gospodarskega plana.

26. člen

c) Direktor

IMENOVANJE IN RAZRESITEV

Individualni poslovodni organ DS je direktor. Direktorja imenuje na podlagi javnega razpisa DS, kadar izpolnjuje kandidat naslednje pogoje:

— da je državljan SFRJ in izpolnjuje splošne pogoje, določene z zakoni, samoupravnimi sporazumi in družbenimi dogovori,

- da ima . . . . . izobrazbo,
- da ima . . . . . let prakse, od tega . . . . . let na vodilnih DM,

— da je moralno in politično neoporečen.

O izbiri direktorja sprejme DS sklep, v katerem navaja tudi plan, ko naj direktor podpiše izjavo, da se strinja s pravicami in dolžnostmi iz samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih delavcev v združeni delu in dan, ko je direktor dolžan začeti z delom v TOZD.

Direktor je lahko imenovan za 4 leta in je po preteku tega mandata lahko ponovno imenovan.

DS, delavci na zboru delovne skupine oz. delovnih ljudi ter družbenopolitične organizacije lahko predlagajo, da se začne postopek za razrešitev direktorja iz naslednjih razlogov:

— kadar s svojim delom huje prekrši ali večkrat prekrši predpise, ki se nanašajo na: delo podjetja ali TOZD, na njegovo odgovornost, kadar krši statut podjetja ali druge splošne akte, kadar neutemeljeno ne izvršuje sklepov samoupravljanja ali ravna očitno v nasprotju z njimi,

— kadar s svojim nevestnim ali nepravilnim delom prizadene TOZD, podjetju ali družbeni skupnosti večjo škodo ali je zaradi njegovega dela postalo izvrševanje obveznosti otežkočeno,

— kadar so bili predlogi organom upravljanja neučinkoviti, neustrezni ali škodljivi.

Kadar DS meni, da so podani razlogi za razrešitev direktorja, imenuje petčlansko strokovno komisijo (strokovnjaki pravne, ekonomske in tehnične stroke, OZK in sindikata), ki naj prouči in predloži dokumentacijo.

Na podlagi poročila komisije, odloči DS s tajnim glasovanjem o razrešitvi direktorja, z večino glasov vseh članov.

27. člen

PRISTOJNOSTI

Direktor je pri svojem delu samostojen in osebno odgovoren DS ter delovni skupnosti, še zlasti, da:

— organizira in vodi delo in poslovanje TOZD,

— zastopa in predstavlja TOZD,

— podpisuje TOZD in predlaga DS osebe, ki v njegovi odsotnosti podpisujejo TOZD,

— podpisuje finančne in materialne listine o razpolaganju s sredstvi,

— daje pooblastila za zastopanje in podpisovanje pogodb drugim delavcem,

— daje najmanj enkrat letno oceno o sposobnosti in uspešnosti dela vodilnih delavcev,

— skrbi za zakonitost dela,

— prisostvuje sejам DS in zagotavlja ter nadzira izvrševanje sklepov DS in PO,

— spremlja strokovno in drugo delo omoogoča strokovne posvete o poslovnih zadevah iz posameznih delovnih enot;

— sklicuje seje PO, da zagotovi najustreznejše rešitve pri izvajanju poslovne politike in drugih samoupravnih odločitev;

— skrbi za organizacijsko in akcijsko enotnost posameznih delovnih enot in vodilnih ter strokovnih delavcev.

28. člen

Odgovornost delegatov TOZD v samoupravnih organih podjetja. Delegati TOZD v DS, PO, SO in DKS podjetja ter v DS in DKS TOZD odgovarjajo neposredno svojim volilcem v skladu z danimi pooblastili. Delegati odgovarjajo za vestno opravljanje svojega dela osebno in materialno.

Glede na takšno odgovornost imajo pravico, da podajo ostavko in jo obrazložijo.

Delegati morajo biti odgovorni posamezniki in aktivni subjekti in so dolžni:

— kar najbolj ugotoviti mnenje članov delovne skupnosti, ki jih je izvolila in o tem poročati na seji organa;

— seznaniti se z gradivom, ki je pomembno za sprejemanje sklepov;

(Nadaljevanje na 10. strani)

(Nadaljevanje z 9. strani)

- redno se udeleževati sej organov;
- redno in vestno izpolnjevati naloge, ki jih je določil organ;
- izčrpno poročati svojim volilcem o vseh sklepih in odločitvah, ki jih je sprejel organ.

Kadar delegat ne izpolnjuje svojih gornjih dolžnosti, ga sme delovna skupnost, ki ga je izvolila odpoklicati in razrešiti funkcije tudi pred potekom njegove mandatne dobe.

3. Samoupravno povezovanje zunaj podjetja

29. člen

Delovni ljudje sodelujejo po izvoljenih delegatih v samoupravnih organih družbenopolitičnih skupnosti in interesnih skupnosti zato, da usklajujejo svoje lastne z družbenimi interesi in tako uveljavljajo svojo neodtujljivo pravico do samoupravljanja.

Člane delegacije volijo delovni ljudje neposredno, s tajnim glasovanjem.

Natančnejše določbe o volitvah in odpoklicu delegatov določa: Pravilnik o volitvah v samoupravne organe TOZD, podjetja in v družbenopolitične ter interesne skupnosti, v skladu s predpisi.

VI. poglavje

INFORMIRANJE ČLANOV DELOVNE SKUPNOSTI IN POSLOVNA TAJNOST

1. Informiranje članov

30. člen

Vsi člani delovne skupnosti imajo pravico, da so obveščeni o svojem delu in o delu drugih, o poslovanju in upravljanju, zlasti pa o materialnem in finančnem stanju in izpolnjevanju delovnih načrtov ter o delu samoupravnih organov.

Hkrati so tudi sami dolžni obveščati sodelavce in vse pristojne organe o vseh vprašanih gospodarjenja in poslovanja, ter s svojimi predlogi pomagati pri zagotavljanju poslovnega uspeha TOZD in podjetja.

V ta namen so samoupravni organi dolžni obveščati člane delovne skupnosti pravočasno, objektivno, celovito in razumljivo.

Seje samoupravnih organov so javne — udeleži se jih lahko vsak član delovne skupnosti, brez pravice glasovanja.

Zapisniki sej samoupravnih organov se izobešajo na oglasni deski.

Skupno glasilo na nivoju podjetja je časopis »EMAJLIREC«.

2. Poslovna tajnost

31. člen

Poslovanje temeljne organizacije je javno. Sklepi, odločbe in drugi samoupravni akti v podjetju so objavljeni in dostopni vsem članom delovne skupnosti.

Zaradi nemotenega poslovanja TOZD in zaradi uspešnega gospodarskega razvoja podjetja, pa je glede določenih zadev, dokumentov in podatkov podana tajnost, ki jo mora čuvati tako TOZD kot tudi vsak član njenih delovne skupnosti. Posameznik je dolžan varovati poslovno tajnost tudi po prenehanju delovnega razmerja s to temeljno organizacijo.

Kaj se šteje v temeljni organizaciji za poslovno tajnost, določa poseben pravilnik.

VII. poglavje

POSEBNE PRAVICE IN DOLŽNOSTI DELAVCEV

32. člen

Pravice in dolžnosti iz medsebojnih razmerij delavcev v združenem delu določa samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu, s katerim je to področje urejeno enotno za vse temeljne organizacije.

O teh pravicah in obveznostih odločajo delavci v TOZD kot celoti.

V primerih, ki jih določa samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih delavcev

v združenem delu, pa odločajo o pravicah iz medsebojnih razmerij delavci v posameznih delih TOZD ali neposredno voljeni organi TOZD — poslovni odbor.

V samoupravnem sporazumu o medsebojnih razmerjih delavcev se ureja tudi opravljanje občasnih ali začasnih del, ki se ne štejejo za združena dela. Za opravljanje tovrstnih nalog, se sklene pogodba o delu.

2. Socialna varnost in druge pravice

33. člen

Te pravice uveljavljajo delavci v delovni skupnosti s sistemom delitve dohodka in OD, kar je predmet samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih.

Pravica delavcev in dolžnost TOZD je, da omogoča vsem svojim članom ob enakih pogojih izobraževanje, kadar je to v interesu TOZD in delovne organizacije.

Delavci združujejo sredstva skupne porabe, da bi zagotovili pogoje za gradnjo oz. nakup stanovanj ter kreditiranje na tem področju. Podrobneje ureja ta vprašanja pravilnik o stanovanjskih razmerjih.

TOZD skrbi za zdravstveno varstvo delavcev. V ta namen so določena posebna sredstva za nemoteno delo obratne ambulante in za periodične preglede delavcev.

DS posebej določa finančna in druga sredstva za rekreacijo delavcev. V ta namen združuje sredstva z drugimi organizacijami združenega dela in z ustreznimi društvi.

Pri delitvi dohodka se del sredstev izloči po načelih vzajemnosti in solidarnosti za pomoč temeljnim organizacijam, ki zaidejo v izjemne ekonomske težave in to za sanacijo in za zaposlovanje ter prekvalifikacijo delavcev, kadar bi zaradi tehnološkega ali drugih razlogov prenehale potrebe za njihovim delom bodisi v lastni TOZD, bodisi v drugi TOZD.

3. Oblike zaščite delovnih ljudi

34. člen

Delovni ljudje uživajo v svojih TOZD naslednje vrste zaščite:

- varstvo pri delu na DM;
- zaščita in reševanje pred vojnimi akcijami in nevarnostmi, ter naravnimi nesrečami;
- preventivno zdravstveno zaščito;
- zdravstveno zaščito ob nesposobnosti za delo;
- zaščito ob zmanjšani delazmožnosti in invalidnosti;
- posebno zaščito mladine in žena;
- posebno zaščito borcev NOV;
- pravno zaščito pri kršenju njihovih pravic iz dela in po delu;
- socialno zaščito.

Ta zaščita pripada delovnim ljudem ob pogojih in jo uveljavljajo na način kot to določa samoupravni sporazum o združevanju v podjetje EMO in drugi splošni akti podjetja in te temeljne organizacije.

4. Oblike pomoči delovnim ljudem

35. člen

Pomoč članom delovne skupnosti se daje v obliki:

- delitve stanovanj v uporabo v stanovanjskih stavbnih podjetjih;
- dodelitve posojila za nakup stanovanja, stanovanjske pravice, ali za zidanje lastnih stanovanjskih hiš oz. stanovanj;
- dodelitve podpor ali posojil v izjemnih primerih, ob priliki elementarnih nezgod, smrtnih in podobnih primerih;
- dodelitev podpor in regresov članom delovne skupnosti in njihovim svojcem pri koriščenju rekreacijskih objektov podjetja, počitniških domov, okrevališč, menz ipd.;
- dajanje podpor in štipendij za šolanje in izobraževanje članov delovne skupnosti in njihovih svojcev;
- dajanje posebnih podpor članom delovne skupnosti, bivšim borcem NOV, za pridobivanje in graditev stanovanj, za izobraževanje ipd.;
- pravne pomoči pri reševanju vprašanj članov delovne skupnosti.

Navedena pomoč se daje po določbah posebnih ustreznih pravilnikov.

5. Narodna obramba in CZ

36. člen

Temeljne pravice in dolžnosti delavcev v zvezi z narodno obrambo in CZ urejajo zakoniti predpisi, statut podjetja in poseben pravilnik podjetja.

TOZD je v namen uresničevanja pravic in dolžnosti s tega področja organiziran štab za SLO.

6. Delavski kontrolni svet

37. člen

DKS nadzira dejavnosti vseh procesov, ki se v TOZD odvijajo in ima v ta namen naslednje pristojnosti:

— spremlja in nadzira izvajanje ustave, zakonov in splošnih aktov ter sklepov samoupravnih organov v TOZD;

— spremlja izvajanje planov in programov, zlasti z vidika dobrega gospodarjenja;

— proučuje pripombe organov družbenopolitičnih skupnosti in družbenih organizacij, ki se nanašajo na delo TOZD ali podjetja;

— skrbi za redno izpolnjevanje družbenih in pogodbenih obveznosti;

— nadzira delitev sredstev z vidika materialnega in finančnega poslovanja, delitev OD, uporabo sredstev skupne porabe, reprezentančne stroške, potne in selitvene stroške ter izdatke za zunanje sodelavce.

DKS poroča o svojem delu in ugotovitvah DS in zborom delovnih ljudi.

Glede na svoje ugotovitve je upravičen predlagati postopke za uveljavitev odgovornosti kolektivnih in individualnih organov ter posameznih delavcev.

Pri svojem delu se lahko obrne po pomoč na zunanje strokovnjake in strokovne organizacije.

DKS ima . . . . . članov, ki jih izvolijo delavci z večino glasov na zborih delovnih ljudi.

Mandatna doba članov traja 2 leti, nihče ne more biti izvoljen v DKS 2-krat zaporedoma.

Delavci in člani DKS so pod imuniteto še 2 leti po prenehanju njihovega mandata.

Način dela in ostale podrobne določbe ureja pravilnik o DK.

VIII. poglavje

PLANIRANJE

1. Splošno

38. člen

TOZD načrtuje svoje tekoče poslovanje z letnim gospodarskim planom, za daljše obdobje pa sprejema razvojni program.

TOZD usklajuje svoj letni gospodarski plan z gospodarskimi plani drugih TOZD in z gospodarskim planom podjetja in s samoupravnim sporazumom o združevanju, ki določa, da se enotno urejajo naslednja področja:

- proizvodnja,
- prodaja,
- stroški,
- dohodek in delitev dohodka,
- delovna sila,
- sredstva za izplačilo OD,
- obratna sredstva,
- skupna poraba,
- stanovanjski sklad.

2. Razvojni program

39. člen

Razvojni program je podlaga za izdelavo letnih gospodarskih načrtov. Sam razvojni program mora biti usklajen s splošnimi družbenimi načrti razvoja gospodarstva ter z razvojnimi programom podjetja kot celote.

Pri sestavljanju predloga razvojnega programa nudijo strokovno pomoč skupne službe.

Predlog razvojnega programa se daje v razpravo zborom delovnih ljudi. Razprava traja najmanj 30 dni. Po razpravi se do-

(Nadaljevanje na 11. strani)

(Nadaljevanje z 10. strani)
končni predlog predloži v oceno PO in v potrditev DS.

DS razpravlja ob začetku vsakega leta o uresničevanju programa razvoja za preteklo obdobje in sprejema potrebne spremembe in dopolnitve programa za naslednje triletno obdobje.

3. Letni gospodarski plan s periodičnimi poročili in zaključnim računom

40. člen

Letni gospodarski plan vsebuje posamezne delne plane, ki jih sestavljajo skupne službe. Ti plani so naslednji:

- plan proizvodnje,
- plan nabave,
- materialna bilanca,
- plan kadrov,
- plan izobraževanja,
- plan amortizacije,
- plan stroškov vzdrževanja OS,
- plan tekočih investicij,
- plan splošnih stroškov s planom prispevkov za skupne službe,
- plan obratnih sredstev,
- plan fonda delovnega časa in OD,
- plan sredstev skupne porabe.

Predlog letnega gospodarskega plana se da v razpravo na zboru delovnih ljudi. Ob upoštevanju vseh pripomb, se predloži predlog letnega gospodarskega plana v oceno poslovnemu odboru in v potrditev DS, najkasneje do 15. decembra.

Trimesečna poročila o izvrševanju letnega gospodarskega plana daje finančno računovodska služba in to za celotno podjetje in za posamezne TOZD. Poročila se dajejo tudi za obdobje januar—junij, januar—september.

Letni gospodarski plan se v primeru, da se spremenijo osnove, na katerih je bil izdelan, spremeni ali dopolni po postopku, po katerem je bil sprejet. O spremembah in dopolnitvah gospodarskega plana odloča DS.

ZAKLJUČNI RAČUN

41. člen

TOZD sprejema zaključni račun, v katerem izkazuje stanje svojih sredstev in njihovih virov ter poslovne uspehe.

Zaključni račun sprejme na predlog PO DS TOZD.

Ob sprejemanju zaključnega računa morata biti na seji DS prisotni vsaj 2/3 članov.

4. Operativni plan

42. člen

V okviru letnega gospodarskega plana določa operativni plan za krajše (mesečno ali tedensko) razdobje delovno obveznost posameznih delovnih ali obračunskih enot. Osnovna delovna obveznost vseh enot je njihov planirani poslovni uspeh.

IX. poglavje

KNJIGOVODSTVO

43. člen

TOZD si s knjigovodstvom zagotavlja podatke o stanju in gibanju sredstev ter podatke o poslovnih rezultatih, ki so potrebni delovnim ljudem pri odločitvah pri upravljanju TOZD, pa tudi družbeni skupnosti. TOZD vodi svoje knjigovodstvo po pravilniku o knjigovodstvu in skladno s samoupravnimi splošnimi akti podjetja in z veljavnimi predpisi.

X. poglavje

SREDSTVA TOZD IN DOHODEK

1. Splošno

44. člen

Za trajno opravljanje svoje dejavnosti pridobiva TOZD potrebna sredstva na podlagi začetne delitve sredstev, s tekočim poslovanjem pa:

- z izločanjem dela dohodka v sklade TOZD;
- z najemanjem manjših kreditov in z drugimi kreditnimi posli (ne samostojno, temveč preko podjetja);
- s pridobivanjem sredstev domačih in tujih vlagateljev;
- z drugimi dohodki.

Sredstva, s katerimi upravljajo člani delovne skupnosti in razpolagajo z njimi v lastnem interesu družbene skupnosti so:

- osnovna sredstva
- obratna sredstva
- sredstva skupne porabe.

Ta sredstva se morajo uporabljati na ekonomsko najbolj smotrni način, da se z njimi doseže najboljši gospodarski rezultat, da TOZD, podjetje in družba, kot celota razvija in poveča storilnost dela, ekonomičnost in rentabilnost, z uporabo pridobitev sodobne znanosti in tehnike.

Člani delovne skupnosti so za upravljanje z delovnimi sredstvi odgovorni drug drugemu ter družbeni skupnosti kot celoti.

2. Skladi

45. člen

TOZD je dolžna iz doseženega dohodka odvajati sredstva za OD, ostalo pa vlagati v naslednje sklade TOZD:

- poslovni sklad
- rezervni sklad
- sklad skupne porabe.

Skupaj z drugimi TOZD združuje svoja sredstva v naslednje sklade podjetja:

- poslovni sklad
- rezervni sklad
- sklad skupne porabe
- solidarnostni sklad
- sanacijski sklad
- kreditni sklad.

V te sklade združujejo temeljne organizacije svoja sredstva na način in višini kot to določa samoupravni sporazum o združevanju.

TOZD daje v skladu s samoupravnim sporazumom o združevanju tudi prispevek za skupne službe podjetja, ki pa pomeni njene materialne stroške.

S planom poslovanja in posameznimi plani se določajo osnovna razmerja razporeditve dohodka v sklade. O dokončni razporeditvi pa odloča DS v skladu z določbami pravilnika o delitvi dohodka in OD in sklenjenih samoupravnih sporazumov ter družbenih dogovorov.

46. člen

Denarna sredstva vsake vrste temeljne organizacije združujejo med seboj in vodijo evidenco vsaka o svojih sredstvih.

Pomen tega združevanja so TOZD opredelile v samoupravnem sporazumu o združevanju (28. člen).

47. člen

a) Poslovni sklad

Sestavljajo ga osnovna sredstva in obratna sredstva.

Obrabljena in zastarela osnovna sredstva TOZD izloči iz uporabe. O tem odloča DS na predlog inventurne komisije, ki jo sam imenuje.

Osnovna sredstva se odpisujejo po amortizacijskih stopnjah, ki jih za vsako leto določa plan poslovanja v skladu z gospodarskim planom podjetja.

TOZD upravlja poslovna sredstva kot dober gospodar, skrbi za strokovno tehnično ravnanje z vsemi sredstvi, za njihovo pravilno uporabo in vzdrževanje ter jih zavaruje.

TOZD pridobiva osnovna sredstva:

- na podlagi pogodb o nakupu, izdelavi ali izgradnji, kakor tudi na vsaki drugi premoženjsko-pravni podlagi;
  - na podlagi brezplačnih dodelitev družbenih organov ali gospodarskih organizacij.
- TOZD pridobiva obratna sredstva:
- s posojilom, najetim za obratna sredstva v skladu s predpisi;
  - s prenosom drugih sredstev med obratna sredstva, ki jih lahko TOZD po predpisih prenese med obratna sredstva, ali kako drugače;

- z dodelitvijo sredstev družbenega organa, kakor tudi z drugimi;
- z dodelitvami sredstev za obratna sredstva.

48. člen

Sredstva skupne porabe so stvari in denarna sredstva, namenjena za:

- samostojne skupne naložbe z drugimi TOZD in družbenimi organizacijami v sredstva skupne porabe, kot so stanovanjske zgradbe, otroški vrtci, delavske restavracije in drugi objekti družbenega standarda;
- tekoče in investicijsko vzdrževanje teh objektov;
- zavarovanje sredstev skupne porabe;
- nakup stanovanj;
- dajanje posojil delavcem, ki gradijo lastne stanovanjske hiše ali stanovanja;
- neobvezne zdravstvene preglede delavcev;

- pogrebne stroške delavcev, ki so izgubili življenje na delu ali v zvezi z delom;
- stroške šolanja otrok umrlih delavcev;
- izobraževanje delavcev TOZD;
- kulturno-prosvetne prireditve in rekreacijo delavcev.

Skupno porabo načrtuje TOZD enotno z drugimi TOZD, v skladu s samoupravnim sporazumom o združevanju.

O uporabi sredstev skupne porabe odloča PO v skladu s statutom in pravilnikom o delitvi dohodka in OD, sicer pa daje predloge v potrditev DS. Temeljna merila določajo zbori delovnih ljudi z letnim planom.

49. člen

Glede prometa stvari, ter glede deviznih sredstev in poslovnih odnosov med temeljnimi organizacijami, veljajo določbe samoupravnega sporazuma o združevanju.

3. Sredstva za osebne dohodke

50. člen

Sredstva za OD določa TOZD glede na svoje uspehe poslovanja v skladu s samoupravnim sporazumom o OD, ki ga podpiše TOZD ali podjetje ter v skladu s samoupravnim sporazumom o združevanju.

Ugotovljeni inčasno izločeni OD iz dohodka temeljne organizacije obsega:

- čiste OD
- obvezne prispevke iz OD.

Osnove za delitev OD in druga podrobnejša določila o obračunavanju OD določa pravilnik o delitvi dohodka in OD.

XI. poglavje

ZAVAROVANJE

1. Zavarovanje materialnih dobrin

51. člen

Pri zavarovanju materialnih dobrin ravna TOZD kot dober gospodar in presoja verjetnost nastopa rizika in jih zavaruje.

Zavarovanje materialnih sredstev se izvaja:

- s sklenitvijo ustreznih zavarovalnih pogodb;
- z opravljanjem varnostne in požarnovarnostne službe.

52. člen

Pravna zaščita materialnih pravic in interesov se izvaja:

- z uveljavljanjem pravic in zahtevkov iz raznih pravnih razmerij, pogodb in nepogodbenih odškodninskih razmerij ipd., na podlagi katerih lahko TOZD zahteva plačilo oz. povračilo imovinskih sredstev oz. odškodnine;
- s preganjanjem storilcev, ki prizadevajo škodo materialnim sredstvom podjetja, bodisi s kaznivimi dejanji ali kršitvami discipline, z motenjem poslovanja podjetja ali na kak drug podoben način.

2. Zavarovanje nematerialnih dobrin

53. člen

Pravna zaščita nematerialnih dobrin se izvaja z uveljavljanjem pravic in zahtevkov (Nadaljevanje na 12. strani)

(Nadaljevanje z 11. strani)
temeljne organizacije, kadar so prizadete pravice TOZD:

- s kršitvijo pravic industrijske lastnine (z vsemi oblikami nelojalne konkurence);
- kadar gre za zlorabo tajnosti TOZD;
- vseh drugih primerih, ko so pravice TOZD prizadete s kršitvijo načel o poslovanju na trgu.

Natančnejša določila iz tega poglavja so zajeta v pravilniku o zavarovanju premoženja podjetja.

XII. poglavje

SPLOŠNI AKTI

54. člen

Splošni akti so akti organov upravljanja, ki vsebujejo splošne določbe in se z njimi urejajo notranja razmerja v TOZD.

Splošni akti so:

- statut
- pravilniki
- poslovniki.

Vsi samoupravni splošni akti TOZD morajo biti usklajeni s samoupravnimi splošnimi akti podjetja, s samoupravnim sporazumom o združevanju ter s samoupravnimi sporazumi in družbenim dogovorom, ki jih podpiše podjetje ter z zakonitimi predpisi.

55. člen

Statut je temeljni splošni akt TOZD in morajo biti z njim usklajeni vsi splošni akti. Določbe drugih splošnih aktov, ki bi bile v nasprotju s statutom, se ne morejo uporabljati.

DS je dolžan takoj odločiti o ugovoru, ki bi bil podan glede neskladnosti splošnih aktov s statutom.

56. člen

Osnutke splošnih aktov izdela strokovna služba. Ta osnutek najprej obravnavajo: PO in organi družbeno-političnih organizacij, nato se osnutek predloži DS, ki o njem razpravlja in vnese potrebne spremembe in dopolnitve, nato pa gre osnutek kot predlog DS v javno razpravo. Ta poteka po zborih delovnih ljudi najmanj 15 dni. Po zaključeni javni razpravi DS uskladi predlog s sprejetimi predlogi in določi postopek za sprejemanje splošnega akta.

Pravilnik o DK ne obravnava kot predlog DS, DS ga le uskladi s predlogi, danimi na javni razpravi.

57. člen

Statut TOZD in pravilnik o DK se sprejemata tako, da DS skliče zbor delovnih ljudi o njunem sprejemu.

Samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu se sprejme s podpisovanjem vseh delavcev.

Šteje se, da je sprejet, ko ga podpišeta 2/3 vseh članov delovne skupnosti.

Druge splošne akte sprejema DS po predhodni razpravi na zborih delovnih ljudi.

58. člen

Po končanem postopku, opisanem v prejšnjem členu DS ugotovi, da je bil splošni akt veljavno sprejet, ga razglasi in objavi.

59. člen

Splošni akti temeljne organizacije se spreminjajo in dopolnjujejo po enakem postopku, kakršen velja za njihov sprejem.

60. člen

DS sme v imenu delovne skupnosti pristopiti k samoupravnemu sporazumu ali družbenemu dogovoru in drugim oblikam, ki se nanašajo na združevanje sredstev in posegajo v pravice delavcev glede dohodka in sredstev, le po predhodni razpravi in soglasju večine delavcev.

Sklenjeni samoupravni sporazum ali družbeni dogovor zavezuje organe upravljanja, da uskladijo splošne akte, če so ti v nasprotju z njimi. V takem primeru se ukinejo določbe splošnih aktov, ki niso usklajene s samoupravnim sporazumom ali družbenim dogovorom, oz. drugimi oblikami, ali pa se splošni akti po potrebi dopolnijo.

61. člen

Splošni akti se, skupaj z zapisnikom seje organa upravljanja, na katerem je bil sprejet, objavijo na oglasni deski v TOZD in so veljavni osmi dan po objavi. Splošni akt se uporablja od tistega datuma dalje, ki ga določa organ upravljanja.

62. člen

TOZD ureja notranja razmerja predvsem z naslednjimi splošnimi akti:

- 1) statut;
- 2) sporazum o medsebojnih razmerjih delavcev;
- 3) pravilnik o delitvi dohodka;
- 4) pravilnik o delavski kontroli;
- 5) pravilnik o varstvu pri delu;
- 6) pravilnik o organizaciji poslovanja;
- 7) pravilnik o zavarovanju premoženja;
- 8) pravilnik o strokovnem izobraževanju in štipendiranju;
- 9) pravilnik o knjigovodstvu (z določbami o materialnih stroških in inventuri);
- 10) pravilnik o uporabi sredstev skupne porabe;
- 11) pravilnik o sistematizaciji DM;
- 12) pravilnik o delitvi stanovanj in stanovanjskih kreditov.

Področja, urejena v gornjih pravilnikih urejajo vsaka TOZD enotno z drugimi TOZD, razen kadar specifične razmere v posamezni TOZD narekujejo ustrezno spremembo za TOZD specifičnega vprašanja.

XIII. poglavje

OSTALE DOLOČBE

1. Predaja poslov

63. člen

Delavec, ki na svojem DM upravlja z materialom ali denarjem, sme zapustiti podjetje oz. DM šele, ko v navzočnosti primore predajne komisije izvrši pisмено predajo poslov. Komisijo imenuje PO v soglasju z direktorjem TOZD, zanj pa daje soglasje direktor podjetja.

O primopredaji napravi komisija zapisnik, iz katerega so razvidni naslednji podatki:

- glede osebe, ki predaja službene posle;
- glede predaje službenih poslov;
- glede DM;
- glede dejanskega stanja DM;
- glede stanja ugotovljenega pri denarju oz. materialu, ki se predaja;
- glede eventualnih nepravilnosti in primanjkljajev.

2. Štipendiranje

64. člen

TOZD štipendira tudi druge osebe, ki niso v delovnem razmerju s temeljno organizacijo, glede na svoje potrebe. Štipendije se lahko podeljujejo le pod točno določenimi pogoji, le tako se sklene pogodba med štipendistom in TOZD.

Pogoje in način dodeljevanja štipendij določa pravilnik o strokovnem izobraževanju in štipendiranju.

XIV. poglavje

KONČNE IN PREHODNE DOLOČBE

65. člen

Obvezno razlago določb statuta daje DS temeljne organizacije.

66. člen

Organi, določeni s tem statutom, se izvolijo v 2 mesecih po sprejemu statuta. Dosedanjim članom sveta delovne enote preneha mandat, z izvolitvijo novih organov.

67. člen

Ta statut stopi v veljavo v 8 dneh po objavi in se od takrat dalje uporablja.

Ta statut je bil sprejet na zboru delovnih ljudi, dne ..... in ga DS razglasa.

V Celju, dne 1973

Predsednik
delovne skupnosti

Predsednik
DS TOZD

TEŽAVNO DELO KOMISIJE

Zadnje leto, zlasti po pisnih, je bilo mnogo govora o socialnih razlikovanjih in nepravilnem bogatenju. Po občinskih skupščinah so bile imenovane posebne komisije za ugotavljanje izvora premoženja. Ponekod so te komisije začele z delom in ga tudi precej opravile, drugod pa ni šlo še iz mrtve točke.

Komisija za ugotavljanje izvora premoženja pri občinski skupščini v Celju, je na zadnji seji skupščine poročala o svojem delu. Iz njenega poročila povzema nekaj zanimivih podatkov.

V letu 1973 so skupščine občin v okviru skupnosti slovenskih občin sprejele družbeni dogovor o merilih in pogojih pod katerimi lahko občinske skupščine predpišejo obveznost občanov, da so na javni poziv dolžni predložiti podatke o svojem premo-

ženju in načinu njegove pridobitve. Javni poziv je bil objavljen v »Delu« 13. in 14. 6. 1973. Na ta poziv so občani Celja doslej vložili 663 obvestil o premoženjskem stanju. Vsa ta obvestila mora komisija pregledati. Doslej je pregledala 89 obvestil. Komisija ocenjuje, da veliko občanov, ki bi morali vložiti obvestila o premoženjskem stanju, tega ni storila. Zato bo morala vsakega, ko ugotovi, da dolžnosti ni izpolnil, pozvati, da obveznost opravi, sicer ga bo predlagala v kaznovanje v smislu zakona o davkih občanov. Najprej bo komisija pozvala vse vodilne delavce v organizacijah združenega dela in občane, ki opravljajo voljene funkcije v predstavniških in pravosodnih organih ter družbenopolitičnih organizacijah ali so na vodilnih delovnih mestih v pravosodnih in u-

pravnih organih v občini, republiki ali federaciji, ki so nesporno bili dolžni obvestiti komisijo o svojem premoženju. Komisija pa nima zakonske osnove, da bi pozvala za vložitev obvestila tiste delavce, ki meseca junija niso bili na vodilnih delovnih mestih, sedaj so pa. Glede na družbeni dogovor, bi sicer komisija te lahko pozvala, ni pa določen rok, v kakšnem času morajo občani, ki so po objavi javnega poziva bili imenovani na vodilno delovno mesto, to obvezo storiti. Zato bi kazalo predpis dopolniti.

Pri svojem delu je komisija ugotovila, da je večina občanov pridobila premoženje s pridnostjo in delom. So pa tudi primeri, ko se občani poslužujejo za ustvarjanje premoženja različnih stranskih poti. Tako si nekateri občani ustvarjajo premoženje na račun utajenih davkov, drugi z najemanjem kreditov, z zlorabljanjem službenega položaja itd.

NOVE KNJIGE

Forman W., R. Syme: James Cook. Ljubljana 1972. S. II 5854.

Stilovi, nameštaj, dekor I—II. Paris in Beograd 1972. S. II 5813.

Razvoj i rad organizacije inženjera i tehničara. 25 SITJ. Beograd 1971. S. II 5822.

Dobronić L.: Bartol Felbinger i zagrebački graditelji njegova doba. Zagreb 1971. S. II 5731.

Friedmann G., P. Naville: Sociologija rada. Sarajevo 1972. S. 40044.

Hasselberg D.: Biologische Sachverhalte in kybernetischer Sicht. Köln 1972. S. 73817/20.

Osnovi vojne psihologije. Beograd 1973. S. 16136/83.

Maksimović P. V.: Tehnologija eksplozivnih materija. Beograd 1972. S. 16136/81.

Ozvald B.: Enciklopedija gradbeništva. Ljubljana 1970. S. 39862.

Weiss G.: Ullstein Porzellanbuch. 4., verb. u. erw. Aufl. Frankfurt/M. 1972. S. 39889.

Bošković R. R.: Sistem dokumentacije i informacija u radnim organizacijama. Beograd 1972. S. 39898.

Vozelj M.: Temeljni imunologije. Ljubljana 1972. S. 39912.

Gračanin F.: Evaluacija in klinična aplikacija funkcionalne elektronske personalne opornice. Ljubljana 1967. S. 39916/4.

Tekma v oboroževanju

Po drugi svetovni vojni sta nastala dva bloka kot posledica dolgotrajne psihološke vojne in nasprotujočih si interesov. Skladno s takim političnim razvojem je nastala med blokoma tudi tekma v oboroževanju. Na eni strani oborožene sile NATO pakta z ZDA na čelu, na drugi strani pa oborožene sile varšavskega sporazuma, ki mu načeljuje SZ.

Da bi bolj dojel oboroženo moč obeh blokov objavljamo članek iz italijanskega časopisa »Corriere della sera«, ki je zelo zanimiv, pa tudi podučen.

VOJASKI POTENCIAL ČLANIC NATO

V NATO so se med 4. aprilom 1949 in 9. majem 1955 vključile naslednje dežele: ZDA, Kanada, Velika Britanija, Italija, Francija, Belgija, Nizozemska, Norveška, Portugalska, Danska, Luksemburg, Islandija, Grčija, Turčija in Zahodna Nemčija. Po letu 1969 vsaka članica lahko izstopi iz organizacije, če to sporoči leto dni vnaprej. Podpisani sporazum velja 50 let.

Leta 1966 je iz vojaške zveze izstopila Francija.

Sedež zveze je v Bruslju, konference ministrov pa sklicujejo po prestolnicah držav-članic. Za organizacijo dela je odgovoren generalni sekretar s svojimi šte-

rožene sile štejejo skupno več kot tri milijone mož. Od ACE so odvisna tudi tri nižja poveljstva (centralno, severno in južno).

Generalštab ACLANT, ki ima sedež v ameriškem mestu Norfolk, pokriva atlantske vode vse od Severnega tečaja do južnega povratnika vključno s portugalskimi teritorialnimi vodami. Poveljuje mu neki ameriški admiral.

ACCHAN ima svoj sedež v Northwoodu pri Londonu, pokriva pa območje Rokavskega preliva in južni del Severnega morja. Poveljuje mu neki britanski admiral.

Ameriške sile, ki so razporejene v evropskih deželah, so razdeljene takole:

NATO

ZDA, Kanada, Norveška, Danska, Nizozemska, Belgija, Velika Britanija, Zahodna Nemčija, Luksemburg, Francija, Italija, Grčija, Portugalska, Turčija, Islandija

VARŠAVSKI SPORAZUM

ZSSR, Poljska, Vzhodna Nemčija, Čehoslovaška, Madžarska, Romunija, Bolgarija

Oborožene sile	 5.650.000	 4.300.000
Tanki	 22.650	 21.700
Letala	 12.100	 11.000
Podmornice	 261	 361
Letalonosilke	 27	 2
Rakete »zemlja-zemlja«	 Medcel. 1.054	 Srednjega dometa 600
Rakete »morje-zemlja«	 656	 560
Strateški bombniki	 566	 140
Taktični bombniki	 5.260	 4.300

vilnimi namestniki. Načelniki generalštabov (razen francoskega in islandskega) sestavljajo vojaški odbor, ki sprejema ukaze za evropsko zavezniško poveljstvo (ACE), atlantsko zavezniško poveljstvo (ACLANT) in zavezniško poveljstvo za območje Rokavskega preliva (ACCHAN).

ACE ima svoj generalštab v Belgiji, njegova oblast pa se razteza po vsej zahodni Evropi (razen nad Veliko Britanijo, Francijo, Islandijo in Portugalsko) ter nad Turčijo. Poveljuje mu neki ameriški general. To poveljstvo ima na voljo 60 divizij, 6000 oklepnih vozil, 2900 taktičnih letal v 150 oporiščih in 7000 jedrskih taktičnih bojnih glav, ki pa jih čuvajo Američani. Obo-

— v Zahodni Nemčiji je VII. armada, ki šteje skupno 190.000 mož, poleg tega pa še XVII. zračna flotilja (525 letal) in enota raket PERSHING z dometom 800 km;

— v Veliki Britaniji je III. zračna flotilja s približno 250 letali;

— v Italiji sta dve skupini raket HONEST JOHN (domet 40 km), dve skupini raket SERGEANT (domet 150 km) in skupina 25 lovskih bombnikov in 16 transportnih letal;

— v Turčiji je skupina transportnih letal;

— na Sredozemskem morju križari VI. ladjevje, ki ima med svojimi 50 ladjami tudi tri letalo-

nosilke in pet raketnih podmornic.

Poleg tega so v ZDA še druge enote, namenjene za okrepitev VII. armade v Evropi (divizija mehanizirane pehote, oklepni polk in skupina posebnih enot za protigraverilsko dejstvovanje).

Britanska armada, ki je razporejena ob Renu, pa ima pet oklepnih, eno mehanizirano in dve artilerijski brigadi ter protiletalski raketni polk (skupno 55.000 mož).

V Nemčiji so še francoske enote (dve mehanizirani diviziji in štirje bataljoni z raketami HONEST JOHN s skupno 25.000 možmi), pa tudi belgijske, kanadske in nizozemske enote (skupno 30.000 možmi).

OBOROŽENE SILE VZHODNIH DEŽEL

Varšavski pakt je vojaška zveza, ki predstavlja »sporazum prijateljstva, medsebojne pomoči in sodelovanja«, podpisale pa so ga 14. maja 1955 v Varšavi Sovjetska zveza, Albanija, Bolgarija, Čehoslovaška, Vzhodna Nemčija, Poljska, Romunija in Madžarska. Albanija pa je leta 1968 izstopila iz zveze.

Vrhovni organ te zveze je politični odbor, ki ga sestavljajo prvi sekretarji komunističnih partij, predsedniki vlad ter ministri za zunanje zadeve in obrambo.

Drugo po svojem pomenu je vrhovno zavezniško poveljstvo, ki prenaša ukaze oboroženim silam. Vrhovni poveljnik je Rus. Sestavni del tega poveljstva sta odbor za obrambo, v katerem so obrambni ministri, in vojaški svet z načelniki generalštabov in stalnimi vojaškimi predstavniki dežel, ki so članice varšavskega sporazuma.

V primeru vojne bi oboroženim silam poveljevala Sovjetska zveza. Poveljstvo protizračne

obrambe varšavskega sporazuma je v Moskvi, in sicer v pristojnosti vrhovnega poveljnika sovjetskih protiletalskih sil.

Članice varšavskega sporazuma, ne upoštevajoč Sovjetske zveze, imajo skupno 32 mehaniziranih pehotnih divizij, po eno padalsko in amfibijsko divizijo ter pet oklepnih in dve padalski brigadi. Poleg tega imajo še štiri pehotne in eno kadrovske oklepno divizijo. Njihove oborožene sile imajo 14.000 tankov. Od pomorskih enot je treba omeniti 7 podmornic, 6 torpednih lovcev, 70 eskortnih ladij, 35 raketnih patrolnih čolnov, 112 torpedovk, 50 minolovcev in 60 desantnih ladij. Sem pa sodi tudi 2000 bojnih letal. V oboroženih silah teh dežel (brez Sovjetske zveze) je skoraj milijon mož.

Upoštevati pa je treba še oborožene sile Sovjetske zveze, ki ima v drugih vzhodnoevropskih deželah 31, v evropskem delu Sovjetske zveze 60, med Volgo in Bajkalom 8, ob Kavkazu in v zahodnem Turkestanu 21 in vzdolž kitajske meje 44 divizij.

Vzhodne dežele imajo 140 težkih in 700 srednjih bombnikov ter 50 zračnih cistern, poleg tega pa še 4500 taktičnih letal, 1700 transportnih letal in 800 helikopterjev, namenjenih za potrebe kopenske vojske.

Med protiletalskimi silami je treba poleg velikega števila malokalibrskih topov omeniti še kakih 10.000 raketnih ramp v 1600 oporiščih ter 64 ramp za protiraketne izstrelke v štirih oporiščih okrog Moskve.

Dejanska moč, s katero se oba bloka medsebojno strahuje, pa je 1530 balističnih medcelinskih izstrelkov, 600 raket večjega in srednjega dometa in 560 podmorniških raket na vzhodni strani in 1054 medcelinskih balističnih izstrelkov ter 656 raket tipa POSEIDON in POLARIS na zahodni strani.

Nove vrste surovin

OBDOBJE NOVIH VRST SUROVIN, izdelkov kemične industrije, je dejansko že nastopilo, a se večina ljudi še ne zaveda, kaj to pomeni. Pričakovati je treba že v doledni prihodnosti, da bodo nove surovine, ki ne bodo »plastične snovi«, kakršne poznamo dandanes, bolj ali manj izpodrinile naravne surovine, to se pravi les, dosedanje vrste vlaken za tkanje, kovine, številne vrste stavbnega gradiva itd. že dandanes so se uveljavile številne kemično pridobljene (sintetične) tvarine kot sestavine, primesi ali prevleke surovin ali izdelkov. Uveljavile pa so se zato, ker so odlično izboljšale izdelke, da so trpežnejši, trdnjši, lažji, lepši ali pa so dobili popolnoma nove lastnosti. Tako je dandanes mogoče graditi stavbne konstrukcije velikanskih razpetin, o kakršnih poprej ni bilo mogoče niti sanjati (primer velikanskih strešnih konstrukcij nad olimpijskim stadionom v Münchnu). Izrednega pomena so nove vrste gradiva za toplotne in zvočne izolacije. Dandanes je mogoče s primesjo novih sintetičnih snovi izredno izboljšati

cele vrste izdelkov kovinske, kemične, tekstilne itd. industrije. Tako so npr. znani postopki za izdelavo papirja, ki je varen pred vlago (slaba lastnost dosedanjega papirja je zlasti, da je občutljiv za vlago). Dragoceni so tudi sintetični izdelki, ki varujejo kovine pred škodljivimi vremenskimi vplivi (rja, korozija) ali ki zvečajo njihovo trdnost, prožnost, odpornost. Težko je naštetih številne vrste novih sintetičnih izdelkov ali novih tvarin, ki jih pridobivajo s primesjo sintetične dosedanjih vrst surovin. Nove tvarine pa so tudi že na zmogovitem pohodu. To kaže zlasti naraščanje izdelave. Tako so l. 1967 na vsem svetu izdelali 20 milijonov ton sintetičnih tvarin, čez tri leta pa že 30 milijonov ton! Zato so se uveljavili sintetični izdelki zlasti v avtomobilski industriji, predvsem pri izdelavi pnevmatik. Sintetična vlakna uporablja tekstilna industrija že kar na debelo za celo vrsto tkanin, ki so nekatere precej boljše od tkanin iz naravnih vlaken. Najbolj pa se sintetične tkanine uveljavljajo za izdelovanje avtomobilskih plaščev.

NESMRTNI MARX

Pred devetdesetimi leti je umrl največji mislec Karl Marx, človek, čigar ideje so prevzele milijone ljudi, pretresle ves svet in ga še danes pretresajo.

Dela Karla Marxa ni mogoče prikazati v kratkih vrsticah, prav pa je, če se vsaj v skromnem sestavku spomnimo njegove veličine.

Devetdeset let je že od takrat, ko je Friedrich Engels ob grobu svojega velikega prijatelja izrazil veliko spoznanje marksistične znanstvene misli: »Kakor je Darwin odkril razvojni zakon organske narave, tako je Marx odkril razvojni zakon človeške zgodovine: odkril je namreč preprosto, doslej pod ideološko peno zakrito dejstvo, da morajo ljudje predvsem najprej jesti, piti, stanovati in se oblačiti, preden se lahko ukvarjajo s politiko, znanostjo, religijo itd. ...«

In kako vrednotimo Marxa mi, ali ga skušamo pravilno razumeti? Ali vidimo njegovo znanstveno misel v našem samoupravnem socializmu?

Marx je živel v dobi, ko je proletarijat kot razred za sebe še nastajal in vendar se je zavedal njegove zgodovinske vloge, ki je mnogo večja, kot je bila vloga rimskega proletariata. Rimski proletarijat je živel na račun vladajočega razreda: »Panem et circensis (kruha in iger); proletarijat Marxove dobe pa je s svojim delom preživljal vladajoče razrede in živel v nemogočih življenjskih razmerah.

Danes, ko je minilo že petdeset let od prve uspešne proletarske revolucije, Oktobrske revolucije, ko obstoji že cela vrsta dežel, kjer je oblast v rokah delavskega samoupravljanja, ideja o »diktaturi proletariata« ni več nekaj tako težko dosegljivega in neznanega, kot v času, ko je ta meja nastajala.

V »Bedi filozofije« Marx piše: »Delavski razred bo v teku svojega razvoja postavil na mesto stare meščanske družbe asociacijo, ki bo izključevala razrede in njihovo politično nasprotje in tedaj ne bo več prave politične oblasti, ker je prave politična oblast pravni izraz razrednega nasprotja v meščanski družbi.«

Ali ne odseva iz tega stavka velika ideja stanja, ki smo ga uteljesili v državo v našem samoupravljanju. Identificirajmo politično oblast z državo kot organom v rokah vladajočega razreda za zatiranje drugih razredov in zopet je rezultat zoperstavljanja stalinističnim pojmom

fetišizacije države prav naše samoupravljanje. Izbrali smo si svojo pot v socializem, pot, ki ne odstopa od marksizma, le prilagaja ga času in razmeram.

Marx je videl v proletariatu tisto družbeno silo, ki ji je zaradi njenega položaja v produkcijskem procesu in v zgodovinskem razvoju naloženo, da izvede prehod k socialistični ureditvi življenja — ne zato, ker bi bili delavci bogovi, temveč zato, ker se v njihovih življenjskih razmerah najbolj zgoščeno izraža nečlovečnost kapitalistične družbe. V »Sveti družini« je napisal: »Proletarijat izvršuje sodbo, ki jo s porajanjem proletariata izreka sama sebi privatna lastnina, kot izvršuje tudi sodbo, ki jo izreka samemu sebi mezno delo, s tem ko poraja tuje bogastvo in lastno bedo ...«

Ali ne najdemo sami sebe v tej misli? Zopet lahko pokažemo na našo marksistično usmerjenost, saj ravno naše samoupravljanje temelji na kolektivni lastnini, ki negira privatno lastnino. Prav tako je kolektivna, družbena lastnina proizvodnih sredstev negacija meznega dela in prilaščanja presežne vrednosti.

Marx je v l. 1846 navezal prve stike z »Zvezo pravičnih«, ki se je kmalu preimenovala v »Zvezo komunistov«. V revolucionarnem letu 1848 pa sta z Engelsom izdala »Manifest komunistične partije«, v katerem so predstave o oblikah revolucije in o nalogah zmagovitega proletariata natančno razložene: »S tem, da smo orisali najsplošnejše faze razvoja proletariata, smo spremljali bolj ali manj prikrito državljansko vojno znotraj obstoječe družbe do točke, kjer izbruhne v odkrito revolucijo in utemelji proletarijat svoje gospostvo z nasilnim strmoglavljenjem buržoazije.«

Nič več utopije o mirnem — evolutivnem prehodu iz kapitalizma v socializem, temveč revolucionarna radikalizacija sprememb, podčrtana z bojevitim geslom: »Proletarci vseh dežel, združite se! Proletarijat se mora povzpeti v vladajoči razred, da si pribori demokracijo, ki je že negacija razredne družbe.

KULTURNI RAZGLEDI

POHLENOVA RAZSTAVA

V celjskem Likovnem salonu bo v novembru odprta razstava kiparskih del in risb akademskega kiparja Jožeta Pohlana iz Koprca. V decembru bo sledila razstava slikarskih del Nikolaja Omerze. Razstavljena dela so tudi naprodaj. Možen je tudi nakup na obroke.

GLEDALISKA »PEKARNA« V CELJU

Mladi gledališki ustvarjalci so v Ljubljani ustanovili eksperimentalno gledališče in ga imenovali »PEKARNA« po edinih pro-

storih, ki so jih lahko dobili za svoje nastope. Prostori tega gledališča se namreč nahajajo v neki opuščeni ljubljanski pekarni. 26. novembra bo to gledališče mladih prvič gostovalo v Celju s svojo uprizoritvijo komedije Petra Božiča »KAKO SREČEN DAN«.

NOVI IGRALCI

Prosvetno društvo »Zarja« iz Trnovelj je pred kratkim opravilo razpis za sprejem novih članov v igralsko družino. Odziv na razpis je bil presenetljivo razveseljav, saj se je prijavilo kar 30 pretežno mlajših ljudi, ki bodo

okrepili vrste trnoveljskih amaterskih gledališčnikov.

GODALNI ORKESTER IŠČE NOVE ČLANE

Celjski godalni orkester šteje trenutno 25 aktivnih članov s povprečno starostjo 40 let. Nujno želijo pomladiti svoje vrste in zato vabijo mlade sodelavce v edini tovrstni glasbeni ansambel širše celjske okolice.

ZGLEDNO SODELOVANJE

PD »Zarja« iz Trnovelj bo Tovarni aluminijskih izdelkov in kmetijskega orodja ALPOS iz Sentjurja poravnalo svoj dolg za nove stole v trnoveljskem kulturnem domu v znesku 6.500 din, tako da bo za člane kolektiva odigrala dve predstavi iz svojega naštudiranega repertoarja.

V VOJNIKU SPET ŽIVO

Tri sekcije Prosvetnega društva »France Prešeren« iz Vojnika že od začetka jeseni delajo s polno paro. Gledališka pripravila uprizoritev komedije »NAŠI TRIJE ANGELI«, moški pevski zbor pa se pripravlja na nastop za radijsko snemanje oddaje KONCERT IZ NAŠIH KRAJEV, godba na pihala pa študira nov koncertni program.

SAMOINICIATIVA ZAGRAJČANOV

Člani DPD »Svoboda« Zagrad si že dalj časa prizadevajo obnoviti svoj kulturni dom. Ker jih v letošnjem letu Kulturna skupnost Celje pri tem ni mogla finančno podpreti, so si sklenili pomagati sami s posebno akcijo za zbiranje lesa za novo ostrešje doma.

PROFESIONALEC MED AMATERJI

Igralec SLG Celje Branko Grubar trenutno sodeluje s člani amaterskega gledališča »Železar« Celje-Store, tako da režira pri

njih uprizoritev Mollierove komedije George Dandin.

MLADINSKI MEŠANI PEVSKI ZBOR GIMNAZIJE NA ČESKOSLOVAŠKEM

Mladinski mešani pevski zbor Gimnazije Celje je bil zaradi uspeha na Mladinskem pevskem festivalu 73 v Celju (zlata medalja) povabljen na turnejo po Češkoslovaški, ki jo je izvedel od 16. do 24. 9. 1973. Najprej je bil gost evropsko znanega in najboljšega češkoslovaškega mladinskega zbora »Severaček« v Liberecu, nato pa je sodeloval na največjem češkem festivalu mladinskega petja z mednarodno udeležbo v Olomoucu. Na turneji je poleg priložnostnih nastopov izvedel štiri koncerte: v Liberecu, Uničovu in dva v Olomoucu. Program zbora je temeljil na slovenski in jugoslovanski umetni in narodni pesmi. Vsi nastopi so bili na odlični kvalitetni ravni, zadnji nastop (zbor je zaključil olomouški festival) pa je pomenil vrhunec uspeha turnee.

Koncerti na Češkoslovaškem niso bili prvi inozemski nastopi našega zbora, pomenijo pa prvi veliki mednarodni uspeh, saj je zbor na mah postal interesanten za delegate drugih festivalov, ki so prisostvovali olomouškemu in že dobival ustna vabila za nastope v Belgiji in na Poljskem.

TELEVIZIJA SNEMA CELJSKE UPRIZORITVE

Posebna snemalna ekipa ljubljanske televizije je 8. in 9. novembra v Celju snemala na magnetoskopski trak kar dve uprizoritvi celjskega gledališča, in sicer: Sofoklejevo ANTIGONO v režiji Francija Križaja in Kislingerjevo IGRO O ZMAJU v avtorjevi režiji. Zanimanje ljubljanske televizije za snemanje celjskih uprizoritev je tudi neke vrste priznanje kakovosti celjskih gledaliških dosežkov.

ALI ŽE VESTE ...

- da je Zveza glasbenih umetnikov Jugoslavije uvrstila celjski Mladinski pevski festival med osemrko najpomembnejših jugoslovanskih glasbenih prireditev, kar pomeni resnično veliko priznanje celjskim glasbenim delavcem;

- da Zgodovinski arhiv v Celju opravlja službo varstva arhivskega gradiva za 14 občin širše celjske regije in da je že skoraj od vseh prevzel njihovo gradivo do vključno leta 1961, ki ga je mogoče v arhivu tudi uporabljati;

- da je dolžnost vsakega občana, da opozori Zgodovinski arhiv na starejše gradivo, ki ga še ni evidentiral? Gre predvsem za gradivo v zasebni lasti. Zlasti šolska mladina naj bi z arhivom sodelovala in mu sporočala podatke o starih rokopisih, raznih drugih dokumentih, starih zemljevidih, kartah, plakatih, letakih, razglednicah, fotografijah itd.

- da je izšel nov zakon o arhivih (Ur. list št. 34 z dne 11. 10. 1973), ki predvideva tudi kazni za tiste, ki arhivu ne bi izročili arhivskega gradiva? Bati pa se je, da zaradi tega ne bo nihče kaznovan, ker celjski arhiv zaradi prostorske stiske v svojih skla-

diščih ne bo mogel prevzemati arhivskega gradiva.

- da so v Frankolovem ustanovili nov moški pevski zbor? Tako so prav pevci dali pobudo za sklic občnega zbora PD »Anton Bezenšek« in s tem znova oživel prosvetno dejavnost v svojem kraju. Okrepite njihove vrste in se prijavite!

- da se je kljub 100% povišanju vstopnine za novo sezono mladinskega in pionirskega filmskega gledališča doslej vpisalo že preko 4000 mladih abonentov?

Emajlirec

Casnik izhaja v okviru enote za informacije in tisk enkrat mesečno v nakladi 4800 izvodov in ga dobijo vsi člani kolektiva brezplačno. Ureja ga komisija za informacije in tisk. Glavni in odgovorni urednik Emil Jejčič. Naslov uredništva Celje, Mariborska 86, telefon 23-921, interna 238. Po mnenju Republiškega sekretariata za prosveto in kulturo Ljubljana je časopis oproščen plačevanja davka od prometa proizvodov (St. 421-1/72 z dne 22/5-1973). Tisk in klišej AERO Celje.

PRECITAJTE, IZPOLNITE, ODDAJTE!

Stanovanjska komisija mora v najkrajšem času ugodoviti potrebo po stanovanjih v skladu z zahtevami stanovanjskega solidarnostnega sklada. Zato objavlja spodnji vprašalnik, ki naj ga izpolnijo vsi tisti člani kolektiva, ki potrebujejo stanovanje, ne glede na to ali so že na prioritetenih listah ali ne.

Izpolnjeni vprašalnik pošljite takoj ali najkasneje do 31. novembra v splošno službo, ki bo vprašalnike zbrala in jih izročila stanovanjski komisiji.

V PRAŠALNIK

Namen vprašalnika je, da se ugotovi stanovanjska problematika naših delavcev.

Vprašalnik izpolnijo delavci z naslednjimi pogoji:

- da so poročeni in da njihova družina šteje več kot tri člane
- matere samohranilke z otroci
- samski

Vprašanja, ki so navedena, prosimo da pozorno preberete, ustrezno dopolnite ali pa obkrožite ustrezen odgovor.

Od vas pričakujemo, da boste na odgovore točno odgovorili in nam s tem pripomogli prikazati dejansko stanje stanovanjske problematike v našem podjetju.

Za vaše iskreno sodelovanje se vam v naprej zahvaljujemo.

1. Osebni podatki:

- a) priimek in ime: .....
- b) spol: .....
- c) leto rojstva: .....
- d) starost: .....
- e) zaposlen v podjetju od leta: .....
- f) povprečni mesečni osebni dohodek: .....

2. Zakonski stan:

- a) poročen
- b) vdovec
- c) razvezan
- d) mati samohranilka
- e) samski

3. Podatki zakonskega tovariša (moža, žene):

- a) priimek in ime: .....
- b) leto rojstva: .....
- c) zaposlen v podjetju: .....
- od leta: .....
- d) povprečni osebni dohodek na mesec: .....
- če je zakonec upokojen navedite višino pokojnine: .....

4. Koliko otrok imate: (navedite tudi njihovo starost):

.....

5. Podatki o sedanjih stanovanjskih razmerah:

- a) pri komu stanujete:

— pri starših	DA	NE
— pri sorodnikih	DA	NE
— podnajemnik	DA	NE
— lastno stanovanje	DA	NE
- b) velikost stanovanja, v katerem živite: .....

c) naslednje vprašanje izpolnjujejo samo tisti, ki gradijo lastne stanovanjske hiše:

- ali ste z gradnjo hiše že v takšni fazi, da lahko stanujete v njej: DA NE
- kakšna dela so še potrebna, da z gradnjo v glavnem končate: .....

6. Pri naslednjih vprašanjih točno navedite vaše premoženjsko stanje:

- imate avto: (kakšen je avto, približno ga ocenite) .....
- imate vikend hišo: DA NE
- navedite, koliko zemljišča imate: .....

7. Ali ima kateri v družini kakšno hujšo bolezen:

(navedite katero) .....

8. Če ste invalid navedite vzroke invalidnosti:

- invalidnost pridobljena na delu: .....
- vojni invalid: .....

9. Ali ste bili aktiven udeleženec v NOB. Če ste, navedite od katerega leta: .....

KADROVSKE VESTI

Dobrodošli tovariši

Pri nas so se zaposlili naslednji delavci in delavke:

Mastnak Jože
Strnad Joža
Frank Ivan

Za odhod iz podjetja so se sporazumeli:

Senegačnik Silva
Tanšek Dragica
Rednjak Marija
Zupanč Vanda
Petrež Jožefa
Fermc Jožefa
Klauzner Milena
Vizjak Frančiška
Lamut Olga
Mansuti Boža
Jeranko Branko
Golub Zvone
Rojc Milko
Cretnik Karl
Gorišek Radovan
Zličar Anton
Tovornik Marjan
Bošnjak Janko
Pratnemier Srečko
Strempfel Silvo
Golc Stane
Ropič Stanko

Odsli so brez slovesa — samovoljno

Haskuka Muharem
Selčan Viljem
Kovač Danijel
Kljajič Vitomir
Maleševič Velimir
Okrožnik Jože
Ravnjak Vinko
Šibanc Stane
Založnik Srečko
Bolarič Ivan
Novak Janez
Flis Milan
Lampret Nijo
Colig Ignac
Vegetil Silvin
Zidar Marjan
Jakop Anton
Zolnir Marjan
Zupanč Dušan
Veronik Anton
Golc Vlado
Vojnik Anton
Anderluh Anton
Rečnik Karl
Blazutto Ludvik
Ropič Zdravko
Mežnar Dušan
Cvek Avgust
Putanec Ivan
Gračner Alojz
Rezman Ivan
Gradič Roman
Pečnik Avgust
Pestivešk Bogda
Kvas Boris
Šagi Barbara
Pilih Vojko
Božič Anton
Srot Edi
Šarlah Bogomir
Krajnc Stanislav
Kuntarič Karl
Kolar Martin
Znidarec Vekoslav
Hirzin Marjan
Čizelj Darko
Fidler Jernej
Kotnik Peter
Podpečan Jože
Slemenšek Avgust
Štante Izidor
Tepej Ivan
Zavec Jurij
Curk Branko
Koražija Jože
Čuden Jože
Levovnik Viljem
Štante Janez
Čretnik Sonja
Mlinarič Vida
Konec Marija
Nemec Majda
Gregorn Marija
Petek Pavla
Gračič Marija
Javornik Marija
Selčan Magda

Antleja Ivanka
Šlogar Justina
Romič Irena
Brčl Silva
Verdev Marjana
Grobni Olga
Žerak Marjana
Quraish Frida
Toš Danica
Dukarič Andela
Fiket Anica
Krejič Brankica
Kosi Breda
Anderlič Marija
Zdolšek Vida
Gračič Antonija
Štarkl Ana
Marovšek Erika
Filipovič Živanka
Vilič Ana
Božič Mira
Nemec Majda
Nemec Danica
Lamut Olga
Javornik Dragica
Sternad Dragica
Marič Marija
Krajnc Darija
Seško Zdenka
Gregorn Marija
Pintarič Rozina
Zadravec Antonija
Krmarič Zdenka
Zolek Josip
Kozamurnik Boris
Kovačič Marjan
Pangerl Alojz
Gračner Silvo
Čičič Stjepan
Brečko Emil
Mehle Zdravko
Koštomaj Anton
Zupanc Rajko
Pančič Đurat
Pavič Zvonimir
Blazutto Bogomil
Stanjko Vladimir
Koisség Marjan
Štante Janez
Levovnik Viljem
Pavič Viktor
Muslija Džemal
Majdamac Esad
Lalovič Zvonko
Podgoršek Milan
Lešnik Miran
Tacer Franc
Krajnc Stanko
Germard Branko
Bernjak Milan
Perc Ivan
Vodlan Dušan
Aužnar Anton
Prašnički Josip
Flac Ivan
Vrstovšek Henrik
Kiker Marjan
Pavič Ivan
Hojnik Janez

Redno in invalidsko so se upokojili:

Koštomaj Bernard
Svetel Ivan
Zuran Marija
Hostnik Terezija
Znidarišič Fanika
Kramaršek
Št Stanislava
Ahtik Leopold
Puc Jože
Dvoršak Marija
Mesarič Marija
Perko Štefanija
Rezar Helena
Možetič Milan

Umrla sta:

Turnšek Zofija
Skvorc Marjan

Poročili so se:

Sviga Jelislava
— HRIBARSEK
Špes Jožefa
— ŠTEFANIČ
Pilih Marija
— ŠIROVNIK
Selič Milena
— JEROVSEK
Jusupovič Milena
— SAŠIČ
Jager Ana
— RAMSAK
Mermolja Jasna
— PODERGAJS
Macuh Mira
— GLINSEK
Glinšek Drago
Tovornik Marija
— CENE

